

NHI-THIÊN-DƯƠNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. - Cholon

TELEPHONE No 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. — Kiểm-sắc-bổ-hườn (Trị bệnh đờn ông suy nhược)	Mỗi ve giá.	2 \$00
2. — Phỳ-khoa Kim-phương-hườn (Đờn bà huyết hư khí suy)	Mỗi hộp 2 hờn giá.	1 00
3. — Hồn-dâm chỉ-khải (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá.	0 15
4. — Nhi khoa cang-co-tang (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá.	0 25
5. — Thủi hiệu phát-linh-tang (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá.	0 16
6. — Bành cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 10 hánh giá.	0 10
7. — Sưu-độc-linh-được (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá.	3 00
8. — Thủi hiệu nhữn-được-thủy (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá.	1 00
9. — Thanh-lạng-hườn (Thuốc xỏ)	Mỗi ve giá.	0 10
10. — Phong thấp cao dược (Thuốc dán tr các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miếng giá.	0 20
11. — Sanh-phát-bá-thảo-giũ (Thuốc nước xức cho nước tóc)	Mỗi ve giá.	0 30
12. — Bạch-ivory-cao (Trị các chứng bệnh đau lâu)	Mỗi ve giá.	0 60
13. — Bạt độc dược cao (Trị bệnh Ung-thư u-nhọt, ghê chộc)	Mỗi ve giá.	0 30
14. — Trần-châu-phần (Trị bệnh phỏng lữa phỏng nước sôi)	Mỗi ve giá.	0 35
15. — Tế sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chột nước và thời-khí)	Mỗi hộp giá.	0 10
16. — Bạch thọ gia (Đầu bạc hà)	Ve nhỏ giá 0\$20. — ve lớn.	0 40
17. — Tiêng dược cao (Trị bệnh lạt)	Mỗi thỏ giá.	0 20
18. — Châu phần sanh cơ tăng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
19. — Ngoại khoa trừ độc thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
20. — Nha thông dược thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá.	0 20
21. — Vạn ứng như phát trà (Trị bệnh cảm)	Mỗi gói giá.	0 06
22. — Vi-tê-sanh trật đã hườn (Hoặc tẻ cây, hoặc đánh đập)	Mỗi hộp giá.	0 50
23. — Dầu Essence de Menthe hiệu Nhi-thiên-Dương	Mỗi ve giá.	0 25
24. — Vạn ứng phát đơn (Trị bệnh nhứt đầu đau bụng tức ngực)		0 10
25. — Dầu đậu khấu (Nhứt đầu nóng lạnh sỏ-mướt)	Mỗi ve giá.	0 10
26. — Bông gòn thuốc (Đề bỏ rí ghê)	Mỗi gói là.	0 20
27. — Mông-tiên-trà (Trà bổ 4-phiến)	Giá mỗi gói là.	1 50
28. — Tây-thi-lộ hương-thủy	Mỗi ve giá.	0 50
29. — Lạp chỉ đào thương dược-thủy	Mỗi ve giá.	0 50
30. — Vạn-ưng nhĩ-thiên-dầu	Mỗi ve giá.	0 26
31. — Sát nha hương-phần	mỗi hộp giá.	0 30
32. — Vạn ứng bổ tá đầu	mỗi ve giá.	0 20
33. — Cẩm-hạp ninh thân bổ thần hườn	mỗi hộp sáu hườn giá.	0 80
34. — Dầu chổi	Ve lớn giá.	0 40
	Ve nhỏ giá.	0 20
	Hiệu nhứt	0 60
	Hiệu nhì	0 40
	Hiệu ba	0 25
	Hiệu tư	0 15

Bổ-đường hăng nắm giữ một lòng cứu thế tế nhân, cho nên chẳng nài hao tốn bạc ngàn mà in ra mấy môn cuốn «Dược tách phục phạp» (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vị nào có gởi thơ xin, thì Bổ-đường lập tức gởi liền chẳng hề sai sót.

Seigon, Imp. Commerciale C. ARDIN.
Tirage: 4.000 exemplaires.

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHÍNH-SAT.

Ng. Ch. Sat

NÔNG-CO MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

農 賈 茗 談

Số 126

Ngày 18 tháng bảy nhuận
Năm Kỷ-Mùi

18° ANNÉE
NAM THỨ 18
Ngày 11 Septembre
1919

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐỒNG-ĐƯƠNG</p> <p>Một năm..... 5 \$ 00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 10 Đôi nhũn..... 0 20</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 20fr.00 Six mois..... 12 00</p> <p><i>Les abonnements sont payables d'avance</i></p>	<p>Chữ nhơn: F. CANAVAGGIO</p> <hr/> <p>Tổng-lý, kiêm Chánh-chủ-bút: Nguyễn-chánh-Sát</p> <hr/> <p>Đội-bút: Đặng-thức-Lương. — Nguyễn-thị-Kiều</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0^m065 de large... 1 \$ 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Bộ-quản mã thương nghị.</p>
---	--	---

Direction, Rédaction & Administration: 53, rue Fellerin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Tranh thương.	9. Cuộc vận-tải.
2. Cẩm tá.	10. Nam-kỳ thời sự.
3. Việt-Nam đoàn-thể hội. — Annam	11. Tiêm Annam.
Thương-cuộc công-ty. — Quảng-cáo.	12. Trung-quốc tấn vãn.
4. Một bức thư đáng để làm kỷ-niệm.	13. Annam phải giúp nhau.
5. Ở đời phải biết ơn.	14. Một gương đoàn thể.
6. Ráng đọc bài này cho kỹ bỏ anh em.	15. Chối nhỏ hơn lâu cao.
7. Thử chơi cho biết.	16. Luận về sấm sét.
8. Tin tức trong Lục-tính.	17. Ai làm được.

Cảm tạ

Chúng tôi là Tổng-lý và Chủ-bút các Báo Quốc-Âm, đồng đứng vào đây, trước đây một cho dân Annam và phần riêng của chúng tôi mà ta ơn các bạn đồng-nghiệp Langsa là ông L. Héloiry, Tổng-lý báo l'Opinion, ông H. Blaquière, Tổng-lý báo le Courrier Saigonnais và ông Nguyễn-phủ-Khai, Tổng-lý báo la Tribune Indigène, và lòng thương mến Annam từ ngày chúng tôi có đồng cuộc thương-tương khai-hải, thì các ngài hết lòng sốt sắn bình vực người Annam trong việc tranh thương này; và nhất là ông L. Héloiry Hội-tướng Nam-kỳ Báo-chương, mới nghe chúng tôi đến vụ vụ về việc vỹ Kiêm-bảo thực kéo lết hết các bài nói về cuộc tranh thương thì ngài tận tâm lo bình vực; nhờ sức ngài và Bàn-hội mà chúng tôi mới thoát đặng cây cớ của Tòa Kiêm-bảo.

Nên chúng tôi kính tạ lời cảm tạ tam vi đồng-nghiệp đại-nhơn hàng có thanh tinh chiếu cố.

Nông-cô Min-đam. Nguyễn-chánh-Sát
 Lục-tinh Tân-vân. Nguyễn-vân-Cĩa
 Lê-hoàng-Muru
 Quốc-đán Diên-dân. Nguyễn-phủ-Khai
 Nam-trung Nứt-bảo. Nguyễn-tử-Thước
 Thời-Bảo. Hồ-vân-Lang
 Công-tuấn-Bảo. Nguyễn-kim-Đình

Đồng cảm tạ.

Một số vườn muốn bán

Có một số vườn Cao-su (Héveas) 3000 cây trồng được 4 năm, và một lúp trong sáng rồi 4000 cây được 3 năm. Hết thời đều trọt trong một miếng đất 15 mẫu. - Một cái nhà lều. - Một cái xe-bỏ và một đôi bò cày giới lớn.

Nằm tại đường quân-lục Saigon đi Biên-hải, thị làng Tân-ninh (Đĩ-an) tại đó có một suối nước rất tốt.

Nếu mua vườn này mà muốn trãi tiền cách nào cũng tiện.

Xin cứ đo nơi lữ-quân mà thương nghị.

VIỆT-NAM ĐOÀN-THÈ HỘI Annam Thương-cuộc CÔNG-TY

Hội ngọc-danh định vốn 100.000\$00

QUẢNG-CÁO ĐỒNG-BẢO

Hỡi bạn Đồng-bang,

Khách kiều-cư nhờ lòng nhơn-hệ của Chánh-phủ Đại-pháp cho tá ngụ nơi xứ ta yên ổn làm ăn, nên lần lần chiếm hết thương-tương rồi kích-dịch sự nghiệp. Ghe phen họ đã áp chế ta và thủ lợi rồi lại còn nhyu mà ta nhiều tiếng tăm. Mấy tuần nay từ Kinh-thành cho đến các hàng thủ, đồng-bang ta đầu đầu cũng ứng lên thế tâm đoàn-thề, quyết tranh đấu trong với khách-trú mà vẫn hồi quyền-lợi cho quê-hương; người thì khuyến đồng-bang đứng đến tiệm khách-trú mà mua đồ, kẻ thì lập ra tiệm bán các thứ hàng cho đồng-bang ta tiện dụng.

Mấy nhà soạn-báo, mấy nhà công-thương cũng nhiều trang trí-hức Annam ở tại Saigon nhơn thấy lòng đoàn-thề ta đã kết chắc rồi và thấy mặt văn-minh ta đã mở rộng rồi, thì khắp khắp mừng thêm: song mừng rồi lại lo cho đồng-bang ta sức mỏng thế cô, e cạnh tranh lợi quyền không lại Khách-trú; nên mới nhóm nhau lại mà bàn tính rồi báo cho chúng tôi làm Tạm-thời Hội-Viện đứng nghiệp cứu phương châm mà bình vực giúp đỡ đồng-bang ta trong đường thương-cộ.

Nay chúng tôi đã ra lãnh cái trách-nhiệm nặng nề ấy thì chúng tôi lo lần lo cũng. Chúng tôi trọng nghị biện này quốc-đán ta quyết dứt đường buôn bán với khách-trú và quyết lập tiệm trữ đồ mà bán cho đồng-bang. Song những tiệm của ta đã lập xưa nay hoặc mới lập trong lúc này trong việc bỏ hàng thì lấy làm khố lẫm. Vì chúng ta đã như định không đến đầu-khẩu của khách-trú mà bỏ hàng, còn tiệm của Annam ta thì vẫn ít,

mấy hàng cũ Langsa thì cứ bán đi mà thôi, dường ấy thì tiền Annam ta làm sao cho có hàng mà bán. Nay chúng ta quyết đến tiệm Annam mà mua của tiệm của chúng ta lập ra thì hàng không được, thế thì tất tiện là đường nào!

Chúng tôi thấy cảnh-tương như vậy, nên mới tính trước hết phải lo lập tại Saigon một hội « Annam Thương-cuộc Công-ty » định vốn là một triệu ngàn đồng (100.000\$00) chia ra làm 10 ngàn phần bán, mỗi phần bán là 10\$00.

Chủ-nhiệm của hội thì để lo có đồng mà khuyến nhũ đồng-bang, người đi mua thì phải đến tiệm Annam mà mua của người có của thì mau xuất vốn lập tiệm trữ hàng mà bán. Còn tên-chủ của hội là để lo hoặc trữ hàng Langsa và ngoại quốc mà si hàng trong mấy hãng Langsa ở Saigon rồi chia lại cho mấy tiệm nhỏ bán, hoặc mua đồ thổ-sản của xứ ta mà bán lại cho nước khác. Trước hết thì hội lo trữ những vật nào đồng-bang ta cần dùng hàng ngày, đặng cho mấy tiệm nhỏ mua về bán lại cho đồng-bang ta, có sẵn mà mua khỏi đến tiệm khách-trú. Trong sự mua đi bán lại đây thì hội định lấy tiền lời rất nhe, làm như vậy đặng cho cuộc mua bán của mấy tiệm nhỏ dễ phát đạt mà cạnh-tranh cho đắc thế.

Chờng nào hội kêu hùn đũ số vốn định rồi thì sẽ mời nhóm đại hội mà công cử một vị Quản-lý thật tho đặng để quản suất đều đình các việc của hội. Vì nào lãnh từ 100 hùn (nghĩa là hùn được 1000\$00) sắp lên thì mới được dự cử vào vị Quản-lý thì hội.

Đồng-bang ta vì nào muốn lùn bao nhiêu xin biên tên họ, cửc nghiệp, chữ số và số phần hùn cho rõ ràng vào bững giấy hùn đĩnh theo đây, rồi gửi đến cho Hội-Viện-PHỦ-KHAI, TẠI SAIGON, ĐƯỜNG MAC-MARON, MÓN BẮT SỐ 51.

Định trong một tháng thì thời thâu phần hùn.

Hỡi bạn đồng bang,

Quốc-đán ta vinh hạnh là tỷ lệ này, quyết-lợi ta mà còn công tỷ dịp này. Vẻ

xin đồng-bang ai giàu thì hùn nhiều, ai nghèo thì hùn ít, mỗi người đều lấy lòng công-lech, vì nghĩa đoàn-thề mà giúp lập Thương-cuộc này cho mau thành tựu, đặng cạnh tranh lợi-quyền với Khách-trú, dường ấy mới khỏi hổ thẹn cho nơi giống Lạc-long, mới được về vang cho con nhà Nam-Việt.

Saigon, le 10 Septembre 1919

TAM THỜI HỘI-VIÊN :

- Hội-trưởng : ... NGUYỄN-PHỦ-KHAI ;
- Phó-hội-trưởng : { TRẦN-QUANG-NHỘM ;
 NGUYỄN-TRƯỜNG-SIEM.
- Ta-hàn HỒ-VÂN-LANG.
- Phó-ta-hàn TRẦN-VÂN-CHIM.
- Thủ-biên NGUYỄN-VÂN-HOÀ.
- Phó-thủ-biên HUYNH-VÂN-NHƯC.
- Phái-viên { NGUYỄN-HỮC-SANH.
 NGUYỄN-KIM-ĐÌNH.
 BÙI-VÂN-GIO.
 NGUYỄN-VÂN-TANG.

Đồng kính cáo.

Lời đề nghị - Ông nào muốn hùn mấy hùn, thì xin gửi luôn cả bạc với giấy hùn một bức, vì ngày giờ cạnh tranh thương-mại của chúng ta đã cấp rồi, xin cứ ông ráng giúp. - Chúng tôi muốn cho chữ ông tin lung và chắc ý, cho công việc mau thành, vì số bạc hùn đó xin gửi ngay cho quan Note. Bề gửi như vậy về : M. ATTHAUX, NOTAIRE A SAIGON ; song phải ghi người gởi bạc cho : Société Commerciale Annamite. Về tiền bạc thì gửi cho M. NGUYỄN-PHỦ-KHAI, 51, RUE MAC-MARON SAIGON.

Những điều về Annam Thương-cuộc Công-ty này đã đề tại phòng quản Note Saigon và được dịch ra Quốc-ngữ đặng an hành vào các Nhật-báo Annam cho đồng-bang cùng tác.

HÃY HỒI THƯ ĐỒNG HỒ « OMEGA »

Mà mua lấy là thứ tốt hơn hết
 có LAM ĐỒ MẮC

Bằng vàng, bằng bạc và bằng các loại kim

L. CAFFORT
 Ở tại đường CATINA SAIGON có bán mà thôi.

Một bức thư đáng để làm kỷ-niệm

Đón-báo có tiếp được một bức thư của tên chết Lý-Thiên sử gửi đến mà mẹ nước cả dân-tộc ta; bức thư ấy đã có in hành trong báo là Báo Langsa qui hiệu là : « Courrier Saigonnais » « Cochinchine Libérale » « Tribune Indigène ».

Mới đây Tòa báo quốc-âm qui hiệu là « Thời-báo » cũng có in hành rồi. Nay bản-báo cũng đặng ra đây cho đồng-báo anh em lớn nhỏ được hay, để làm kỷ-niệm.

(Bức thư ấy như vầy)
 Ở CÁC NAM-MÀNG-TỬ:
 Chúng bây từ Nam chí Bắc toàn là dân Anam thì mọi-rợ đều dân đồng chữ Tây-chương là gì mà dám làm rộn có đồng em xóm, xuôi Đón-báo bầy Tây-chay hàng hóa của bạn ta. Ta nói thiệt, đầu bầy có kêu la đặng đồng, hò hét vang rầm trong Tam-kỳ đi nữa cũng không làm gì nổi, dân ngu thì cũng còn ngu, chúng bây có kêu rêu cho mấy cũng không ích gì.

Chúng bây hãy mở mắt mà xem kia như thế nào! Những người này này đều dân Anam mà họ ta Tây-chương cho ủng hộ đặng trong năm Châu, hưởng chi là bầy, đến thì ngu suy đời nạt, nước này này người này người đó, dường ấy bầy ta tất lực mà dám khua một nửa mõ, làm chuyện trò chơi, không sợ chúng chế cười sao? Chúng bây đừng làm tưởng rằng làm như vậy mà ủng hộ đặng bạn ta, bắt quả là bầy huyệt khi chỉ nó trong một lúc, rồi đây đây cũng phải qui lui ta, bằng chúng thì đó vật thực đầu bầy dùng, lúa gạo bầy bán cho ai, chúng ấy đều công ích làm trọng mà khuyến khích đồng-báo ta, những ông nào biết xem biết đọc chữ Tây, hãy mau lấy hai thứ Báo ấy trước là xem chơi cho rộng thấy xa nghe; sau là tỏ tâm lòng thành mà đến đáp ơn người, cho người biết dân Nam-kỳ ta là một giống dân chẳng hề vong ai bỏ nghĩa. Cúi xin các ngài rộng lượng xá: cho.

LÝ THIÊN SỬ.

NGUYỄN-CHÍNH-SÁT.

O' đời phải biết ơn

Phàm làm người ở đời, ơn nghĩa phải phân minh. Thế ai làm phải cho ta, thì ta phải nhớ ơn người.
 Thế ai bình vực ta thì ta phải đến đáp ơn người; còn người nào mà chẳng biết thương ta; bình khách lạ mà khi thì ta, chửi bậy ta, thì ta đờng thêm chơi với họ. - Ấy mới gọi là Trung-phu xử thế, ăn nghĩa phân minh, là vậy đó.

Gần trời tháng nay, tưởng khi các ông đã có xem có đọc hai tờ Báo Langsa (Journal quotidien) qui hiệu là: l'Opinion và le Courrier Saigonnais làm chớ. Hai tờ báo ấy vẫn đã nổi lừng mà chớ cho các báo Annam, hết lòng bình vực quyền-lợi của dân Annam rất nhơn kịch liệt là dường nào! Vì vậy một bạn Khách-thương nhỏ gửi tôi đến cho hai tờ Báo ấy hẳn đặng rằng: nếu các ông mà hũa theo các báo Annam thì cho ông chẳng khi bị ty kiêm-bảo bôi tở như các báo Annam da.....

Đó! anh em thầy chưa? Cũng vì là công, cũng vì phận-sự mà hai tờ Báo ấy cũng mang đến với ta.

Vậy rồi Annam ta đây há nở điểm niếm mà chịu mang lấy tiếng vong ân bạc nghĩa hay sao? Cúi xin các ông lần đầu công ích làm trọng mà khuyến khích đồng-báo ta, những ông nào biết xem biết đọc chữ Tây, hãy mau lấy hai thứ Báo ấy trước là xem chơi cho rộng thấy xa nghe; sau là tỏ tâm lòng thành mà đến đáp ơn người, cho người biết dân Nam-kỳ ta là một giống dân chẳng hề vong ai bỏ nghĩa. Cúi xin các ngài rộng lượng xá: cho.

B. Q.

Ráng đọc bài này cho kì bố anh em !

Mấy tuần nay tôi nhơn xem các Báo, thấy mà óng chố-bát đến hiệp nhau một ý mà cố đồng đồng-bào ta phải tuyệt đường giao thiệp với khách-trú, kẻ đó các Báo Langsa cũng có lòng bình vực bảo chữa lợi-nghĩa cho chúng ta là dân-bào-hộ của Đại-Pháp; vì vậy mà bọn khách nó tức mình nên xuôi Lý-Thiên là tên chết oan nào đó gọi thợ cho các nhà soạn báo mà nhục mà cả nước ta là NAM-MAN-TỬ, là quân mang-ri mọi rợ. Bức thư ấy đã có in hành trong Báo Courrier Saigonais hôm ngày 29 và 30 Août và 2 Septembre 1919 rồi ấy; và trong Báo Tribune Indigène hôm 30 Août.

Thầy cái thợ ấy, thiết dẫu cho loài sùng cổ mà mọc tại đất Nam này cũng phải sột rạn, buồn chí là người. Nếu người Annam nào mà không biết giận biết hờn, thì người ấy quả không bằng loài sùng cổ. Nhưng các ông có giận, thì xin giận cách cho êm, cứ khuyên rờ nhau lập cuộc bán buôn mà tranh mối lợi, cho họ biết chúng: xin chớ đánh đập rầy rà mà phạm luật nước, đến ấy ta chẳng nên làm.

Thử rảo thì tôi không rõ, chớ từ ngày tôi đứng tuổi thành đinh rồi, có trí khôn mà biết suy nghĩ sự đời rồi, thì tôi hãy làm là vô cùng. Không hiểu làm sao mà khách-trú họ muốn cưới vợ Annam này người cũng được; mà Annam ta có con gái, nghe khách-trú muốn cưới lại mừng mà ham gà nữa. Còn Annam mà muốn cưới con của họ thì họ chẳng hề gà bao giờ, chẳng những là đờn-bà Tàu mà họ không gà thì cũng chẳng nói làm chi, chớ họ lấy vợ Annam rồi để ra con gái thì họ cũng để dành chẳng gà cho khách-trú thì cũng gà cho chết mà thôi, chớ chẳng có đời nào mà họ gà cho Annam bao giờ. Thiết tôi không hiểu tại sao mà là vậy, suy nghĩ không ra. Mà Annam ta cũng chẳng ai chịu nghĩ cho ra, cứ để phải pha cho qua ngày tháng.

Đến nay tôi thấy cái thợ cha tên chết Lý-Thiên đây, thì tôi chiêm nghiệm mới ra. Mà bề tôi chiêm nghiệm ra chừng nào thì tôi giận ới gan chừng này.

Anh em nghĩ coi tại sao mà khách-trú họ không chịu gà con cho Annam ta vậy? Ờ ầy là tại họ khi Annam ta là dân Mang-ri mọi-rợ chớ gì! Còn ai dám bình khách-trú, bảo chữa cho khách-trú mà nói rằng không phải như vậy thì ra mà cái thợ coi nà! Đờn hàng đó cứ rõ ràng; thiết quả là khách nó khi Annam ta đão đẽ.

Vậy thì anh em có biết nhục hay chưa? Có đáng giận hay không? Có đáng sốt gạo hay không? Có nên bẻ nhau mà tuyệt đường giao-thiệp với chúng nó hay chưa?

Tôi xin nói tóm một lời: Hề người Annam nào đi có độc thợ cũn Lý-Thiên và nhớ lại việc: ANNAM GI CON CHO KHÁCH-TRÚ; CÓN KHÁCH-TRÚ CHĂNG THÊM GI CON CHO ANNAM mà không biết bẻ chùng cho chường-tộc thì người ấy là người chẳng có lương-tâm.

THẦN-ÀI-CHƯƠNG.

Thứ chơi cho biết

Theo như lời của tên Khách-Lý-Thiên, trước hết nó khi ta từ Nam chỉ Bắc toàn là dân mang-ri mọi-rợ, kể đó nó lại nói dân ta là dân ngu-si đót-nát. Nó lại khi ta là huyết khí chỉ nó, bất quá trong một lúc rồi đây cũng phải qui lụy khần cầu đặng mà kết đường giao-thiệp với chúng nó, bằng chẳng thì đó vật-thực dẫu cho có mà dùng, lúa gạo biết bán cho ai? — Đờ, đờng bảo thấy chưa? Còn này mà gà con cho nó nữa thôi? Còn đặc nhau vô Chơ-lơn lên tiêu-lầu đặt tiệc đặt cỗ của khách mà đãi nhau nữa thôi? Còn này nỉ đăm lúa mà bán cho nó nữa thôi?

Đờng-bảo hãy nghĩ cho kĩ mà coi. Phàm hề hai nước mà tuyệt đường giao thiệp với nhau rồi, nước nào là Thương-quốc (1) thì nước ấy mới sợ mới lo. Chớ như Việt-Nam ta đây thì rõ ràng sẽ sợ một bên Nùng-quốc; (2) dẫu có tuyệt đường giao thiệp với họ trót cả ngàn năm đi nữa, thì ta cũng chưa nao chưa núng chút nào.

Tôi xin giãi rõ ra đây cho đồng-bào ta anh em lờn nhớ được hay, kéo lòng còn nghĩ ngại.

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRAI ĐẤT)

Mùi nó thơm
tho diệu dàng
chẳng có thứ
nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trụ mà thôi

Tin tức trong lục tỉnh

Vả chẳng nước Nam ta là một nước lúa gạo nhiều, củ mắm nhiều, lâm-tơ nhiều, cây trái cũng nhiều, muối xur ta lại hàng ba số. Xét trong việc cần dùng của dân xur ta thì chẳng thiếu món gì.

Nếu nay mà ta tuyệt giao với Khách, rồi họ cũng giận mà tuyệt đường giao thiệp với ta, thì ta lại há đi sợ họ sao?

Nếu họ chẳng mua khô, mua cá, mua đặng mà kết đường giao-thiệp với chúng nó, bằng chẳng thì đó vật-thực dẫu cho có mà dùng, lúa gạo biết bán cho ai? — Đờ, đờng bảo thấy chưa? Còn này mà gà con cho nó nữa thôi? Còn đặc nhau vô Chơ-lơn lên tiêu-lầu đặt tiệc đặt cỗ của khách mà đãi nhau nữa thôi? Còn này nỉ đăm lúa mà bán cho nó nữa thôi?

Đờng-bảo hãy nghĩ cho kĩ mà coi. Phàm hề hai nước mà tuyệt đường giao thiệp với nhau rồi, nước nào là Thương-quốc (1) thì nước ấy mới sợ mới lo. Chớ như Việt-Nam ta đây thì rõ ràng sẽ sợ một bên Nùng-quốc; (2) dẫu có tuyệt đường giao thiệp với họ trót cả ngàn năm đi nữa, thì ta cũng chưa nao chưa núng chút nào.

Tôi xin giãi rõ ra đây cho đồng-bào ta anh em lờn nhớ được hay, kéo lòng còn nghĩ ngại.

Chớ ta đây là Nùng-quốc, lúa gạo trắng trẻo, củ tôm đầy đầy, dẫu có tuyệt đường giao thiệp với họ cho đến muôn năm cũng không sao mà sợ.

Vậy thì anh em ta hãy gắng chí cho bền, thì coi rồi đây ai cần họ gì? Ai phải lạy lưc ai mà kết đường giao thiệp cho biết.

ĐỜN-NGHIÊM

(1) Thương-quốc là nước sử trường nghề buôn bán.
(2) Nùng-quốc là nước sử trường nghề ruộng nương rẫy bãi.

Rượu Sâm-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
LÀ RƯỢU NHƯT HẢO HẠNG

Bên-báo chúng tôi xin thuật hết những điều công-ích đáng mừng mà chúng tôi đã nghe rõ ràng trong tuần rồi đây cho lục châu đồng-bào chú ý suy nghĩ tường-lâm.

Tại CHÂU-ĐỐC các đảng nhiệt-thành đã xuống ngựa ra lập một hội Thương-nghiệp Tương-Tử, để lo giúp đỡ đồng-bào ta trong nghề buôn bán.

Tại LONG-XUYỀN các đảng trí-thức cũng đều vốn rất to, lập một hàng buôn để cạnh tranh cùng khách-trú; đã có phái người lên mà bằng nghị với Anram Thương-giới công-ti tại Saigon rồi.

Lên cho đến bọn xe kéo Long-xuyền cũng là biết nghĩa đoàn-thể, mà thế tâm với nhau không thêm chớ khách-trú nữa.

Tại ĐẠC-LIỀU các đảng hiền-nhân quân-tử cũng hết lòng ái chường; mới xuống ra kêu hùn chửa mấy ngày mà đã lập được co-sở mấy muôn; đàng lo lập tiệm trữ hàng mà cạnh tranh với khách-trú.

Tại GIA-ĐỊNH các đảng trí-thức cũng đã kêu hùn gán trời muốn ngoài, đang lập tiệm trữ hàng, đang làm lều bành mĩ, đang tính lập tiệm gạo-bếp, nhất nhất các nghề, hề khách-trú làm nghề này, ta làm nghề này. Nhưng mà bên-báo chúng tôi còn ước ao một điều là tại Gia-định không có một trường, những cây lờ-gi-mu, những cây sưa-sau rất nhiều; hai thứ cây này mà làm guột thì tốt lắm. Vậy xin các ngài cũng lập luôn một hàng đèo guột, làm ra cho nhiều mà gửi bán cho lục tỉnh, cho đồng-bào ta dùng, cho khỏi mua của khách-trú.

Tại THỦ-ĐẦU-MỘT có tiệm café Nam-Thận đã khai trương hôm 10 Septembre này. Nghe nói các ngài cũng đang kêu hùn mà dựng cuộc đại-thương.

Tại Lái-thiên thì có hai trại mộc rất to, của ông Nguyễn-long-Thảo một trại; của ông Michel Nguyễn-hiệp-Hòa một trại. Hôm tuần rồi chúng tôi có đến viếng trại mộc của ông Nguyễn-hiệp-Hòa, trại mộc này rộng lớn vô cùng, bề vương vút gần rằm công đất, thì bán gỗ đàng đờng rỗng bằng cây gỗ với càm-lai, đờng nhiều

kiểu theo kiểu kim thời đại khác lại khác không đâu bì kịp, có thợ cùn cò xa-cờ, chẳng kém chi thợ Bắc.

Đồng-bào ta anh em lờn nhớ, có muốn làm thì làm ghé bán, xin hãy đem đó mà nghe rõ ràng trong tuần rồi đây cho lục châu đồng-bào ta, chớ mua chi những đồ của khách nữa.

Tại CÁN-THO những trang hảo-bộ và các đảng nhiệt-thành cũng đang trù hoạch và vận động nhơn dân trong toàn tỉnh, hiệp sức nhau mà cự tuyệt Chi-na.

Tại TÂN-AN những trang trí-thức cũng hết lòng vận động hùn rầy đặng làm cho ra co-sở vững bền mà cự tuyệt Chi-na không thêm buôn bán nữa. Tại chợ Tân-an lại có một bà chủ phố, tuy là thân phận đờn-bà mà cũng có nhiệt-tâm cùng chường-tộc, cho nên họ nhiều phố của bà thà là bì họ buôn, chớ bà không cho khách-trú ở bán buôn đó nữa.

(Đờn-bà đường ấy có mấy ai?)

Tại SAĐEC lại có ông Hội-đồng Trần-duy-Thanh cũng có chí nhiệt-thành cùng quê-hương; chẳng vì lợi riêng mà quên công nghĩa. Nền người đã tuyệt giao với khách-trú, chẳng cho khách-trú mượn phố của người nữa. Nếu đồng-bào ta dẫu có đều làm được như vậy thì coi khách-trú họ còn dám khinh khi ta nữa thì cho biết. Nếu nay mà ta muốn chớ họ lại cho mua, thì xin các đảng hảo-giáo phủ-hộ hãy hiệp nhau mới tính mỗi lập một hàng mua lúa cho kịp mùa tới này, rồi đăm lên các nhà này Langsa mà bán, hoặc mượn xur ra gạo mà bán cho các hàng buôn Langsa, đừng thêm bán cho bà chủ khách nữa, thì cái thế-lực của họ mới rung rinh cho. Chớ nếu ta cứ bán lúa cho họ hoải, thì dẫu cho mấy ngàn năm, ta cũng chưa lung lay họ cho nổi được.

Tại CHỢ-LỚN lại có ông Hồ-văn-Mãn cũng là người có dạ nhiệt-thành, nếu các tiệm cà-phe cùng các hàng buôn nào bắt cầu lớn nhỏ, hề có cần dùng

Tại chợ CÁN-GIUỘC bây giờ nghề bán thịt heo đã về tay Annam rồi.

Tại CHỢ-LỚN lại có ông Hồ-văn-Mãn cũng là người có dạ nhiệt-thành, nếu các tiệm cà-phe cùng các hàng buôn nào bắt cầu lớn nhỏ, hề có cần dùng

Tại chợ CÁN-GIUỘC bây giờ nghề bán thịt heo đã về tay Annam rồi.

Tại CHỢ-LỚN lại có ông Hồ-văn-Mãn cũng là người có dạ nhiệt-thành, nếu các tiệm cà-phe cùng các hàng buôn nào bắt cầu lớn nhỏ, hề có cần dùng

Tại chợ CÁN-GIUỘC bây giờ nghề bán thịt heo đã về tay Annam rồi.

Tại CHỢ-LỚN lại có ông Hồ-văn-Mãn cũng là người có dạ nhiệt-thành, nếu các tiệm cà-phe cùng các hàng buôn nào bắt cầu lớn nhỏ, hề có cần dùng

Đôi-bạn hoặc cu-li bao nhiêu thì cứ đến nhà người ở tại đường 7e Quartier số nhà 17 Bình-Tây, Choloin, hoặc gọi thỏ cho người thì người cũng sẵn lòng mà kiếm giúp cho đủ số mình cần dùng; ấy cũng là một điều giản tiện cho cuộc buôn Annam ta lắm đó.

Tại BẾN-TRE cuộc vận-động tranh thương của người Annam ta lại càng dữ dội hơn nữa, làm cho khách-trú đã kinh tâm, phải theo ta mà nãng nít.

Đứng thấy nạn nì vậy mà ngã lòng da các ông. Bỏ phận ta lúc này là lúc phải làm; chứ có nghe hán dục luôn cầu mưu mà lẩn gian kế đó.

Tại SAIGON đây cái nghề bán cá phe đã về tay Annam rồi, lúc này đôn-bà Annam ta lại ra nghề làm nhiều hơn bán rai ngon.

Tại đường Adran số 104 M. Nguyễn-văn-Sa mới lập thêm một quán cà-phe. Tại đường Paul Blancy số 179 mới tiệm của M. Mân; tại Bút-hộ, đường Luro số 94 một tiệm hiệu là Hoa-mỹ; tại đường Espagne mới lập thêm 2 tiệm nữa: Một tiệm số nhà 54 và một tiệm số nhà 81.

Nghề cà-phe nay đã trợn về ta rồi, Cón những củ-tiểu và mì, sao chưa thấy ai ra nghề mà tranh một lời; há còn để vậy sao cả?

Tại MYTHO, nhờ có các quan lớn hưu-tri đều là người ưu thế màn thời, xướng ra khuyến rù chưa được mấy ngày mà số bạc hùn đã hơn mấy vạn, mỗi phần hùn định có 40\$00 mà trong ấy lại có một phần hùn rất qui. Số là có một tên kéo xe kia nhưn thấy việc làm phải nghĩa nên cũng đóng mánh nhiệt-tâm, tiền kéo xe một máy bảy lạng, nay rút hết đăm ra mà hùn. Xe kéo mà còn biết nóng lòng cùng chường-tộc như vậy thì, huống chi là người có trí-thức với bực phú-hộ hào-gia, nếu trong lúc này mà các đảng ấy chẳng biết nóng lòng, chẳng chịu ra sức mà vâng hồi quyền-lợi cho quê-hương, thì chúng tôi xin các đảng ấy cũng nên đơm bạc lẩn nui Tà-lơn cắt chửa mà ta, cho rồi ngày tháng.

Rồi đây khách-trú sẽ coi A-nàm-Chủy có biết bán luôn hay không cho biết.

Tại GOCÔNG, các đảng trí-thức đã hiệp với những trang hảo-hộ danh gia mà vận động hôm rày, nghe nói vốn vốn cũng đã to rồi, song chưa nghe rõ chắc.

Bên-báo chúng tôi hồi lòng kính phục các đảng trí-thức cùng các trang phá-hộ hào-gia trong các tỉnh mới nổi trên đây, đã hết dạ nhiệt-hành vì dân vì nước, hiệp ý nhau mà làm nên cái nghĩa-vụ rất lớn lao này; thoãn như mây mà ta vẫn hồi cái quyền-lợi được cho quê-hương ta, thì ngàn năm về sau những em cháu chúng ta nó vẫn còn xưng tụng ơn trọng đức-dày của các ngài về công và tận đó; xin các ngài gắng lấy.

Còn trong mấy hạt kê trong thế các ngài vẫn còn lạnh lấm tay sao? Nèn cứ trảm mên mà ngày pho pho, chưa nghe cựa quây chi hết vậy?

THỨC GIẤY BỢ CÁC NGÀI!
THỨC GIẤY !! THỨC GIẤY !!

Nông-Cỏ Min-Đàm kêu rên đã mồn hơi rồi. Vạy xin các bạn đồng-nghiệp là: *Lục-tiến-kh, Tân-nân, Công-luận-báo, Nam-trung, Nhứt-báo, An hà Nhứt-báo và Thời-báo.* Xin hãy thắp hơ cùng đôn-báo mà kêu rầm lên một tiếng cho lớn nê!

THỨC GIẤY BỢ ĐÔNG-BÁO!
CHƯƠNG CANH-TRANH ĐÀ ĐỒ RỒI!
THỨC GIẤY !! THỨC GIẤY !!

Nông-Cỏ Min-Đàm.

Ai muốn mua vườn?

Có một số vườn Cao-su, trồng được 10.900 cây đã một năm rồi, trồng nhanh (en quinceoe) cách nhau 6 thước Langsa. Bất ấy có bộ chắc chắn rồi là 33 mẫu, 24 c.10, 54 thước c.

Lại thêm một số đất đồng để cho bò ăn, cũng có bộ chắc chắn rồi là 20 mẫu, 17 cao, 76 thước.

Trong số đất ấy có nhà ở rộng rãi, lại có một giấy nhà để chia phần nhỏ, và để xe (hết thấy lợp bằng tranh).

Chủ vườn ấy đành bán trọn hết mà số nói trên đây giá là 5000 \$00. Ai muốn mua xin đến đờ nơi Báo-quốc Nông-Cỏ Min-Đàm mà thương nghị.

Cuộc vận-tải trong Nam-kỳ

Bên-báo chúng tôi nhưn thấy khách-trú càng ngày họ càng khi thì ta, ập chề ta, nên đã dự biết trước chắc sao chúng ta cũng phải có một ngày tuyệt hẳn đường giao diệp với họ; cho nên từ ấy những nay chúng tôi vẫn thường đề ý có động lực châu lo lập hội Nông-nghiệp tương-tử cho đều, cho có tư-bổn, cho đủ thể lực, để mà thủ hộ hội quyền-lợi các mà một lời rất to nhưn của dân Nam-kỳ ta mà họ đã choán thâu hơn mấy chục năm nay.

Mới đây, cách chừng ba tháng, bên-báo chúng tôi lại có luận một bài về cuộc vận tải trong xứ Nam-kỳ đã ăn hành trong Nông-Cỏ số 114, nhậm ngày 5 Jun 1919 này. Có ý khuyến khích đồng-bang những trang hảo-hộ hãy liên hiệp nhau mà dự một số bạc vốn to cho tàu. Để lo sắm tàu mà vận tải hàng-hóa và hành-khách trong Nam-kỳ mà thủ hộ một môi lợi to nhưn nh của ta. Trong bài ấy chúng tôi lại có dự định trước rằng: Nếu như họ có làm ta mà để-chờ hàng-hóa của ta thì chúng ta chẳng cần phải sợ họ v. v. . .

Ấy là việc bên-báo chúng tôi đã dự biết trước mà ngày nay quả thiệt chẳng sai. Nay chúng tôi xin dâng bài ấy lại sau đây cho đồng-bào lăm duet.

Nam-kỳ ta là một xứ sông rạch kinh cũng rất nhiều, nên trong cuộc chuyên vận hàng-hóa cũng hành-khách thì dùng tàu khởi là tiện lợi hơn hết. Khách Hoa-Kiểu là một dân-tộc rất lão thành trong cuộc kinh-tế lý-tại, qua ta ngừ nơi xứ ta đây, từ đại-thương cho đến tiểu-thương đều chiếm hết các môi lợi. Họ lập tàu khậu lớn mà trữ hàng, cắt nhà máy to mà xay lúa cho tại Chợ-lớn, còn trong các tỉnh các chợ họ lại lập tiệm nhỏ, lợp thì để bỏ hàng của tàu-khậu về mà bán, về lại cho đồng-bang ta, lợp thì mua lúa rồi chở đến cho máy nhà máy xay mà bán cho các ngoại-quốc. Họ nắm được cái cang lợi trong nước ta rồi họ lại

chạy trong sông mà sông ấy chảy đều ba bốn, lúa gạo thì lúa gạo của họ mua. Nếu cây người khác chở chuyên lên cho hàng hóa lý thì mất hết môi lợi quan lợi trong cuộc làm ăn của họ. Vì vậy nên họ đồng lòng hiệp vốn mà lập hãng tàu khởi để chạy khắp củ g các nẻo sông rạch trong Nam-kỳ. Hiện nay đường nào cũng có tàu của khách-trú chở hàng và chở hành-khách. Tàu của họ đã nhiều chiếc, mà họ chẳng cần gì phải dọn dẹp sạch sẽ, chẳng cần gì phải kiểm đả-công giới, coi máy hay, chẳng cần chi phải tuàn lữ-luật của nhà-nước: hành-khách hoặc hàng-hóa có bao nhiêu cũng chở hết, đâu có chiêm thì phải An-nam nhưn chứ họ không có máy nào mà sợ.

Họ được cái thế-lực mạnh mẽ trong đường kinh-tế rồi, coi họ họ không kinh nê ai nãa hết. Họ trong hay để lòng cạnh tranh với hãng tàu Nam-vang và Lục-tinh (Messageries Fluviales), là hãng tàu của người Langsa lập ra đặng chở thư của nhà-nước. Hãng tàu Nam-vang tuy có nhà-nước phụ cấp mặt dầu, mà cạnh tranh cũng không hơn họ được. Đồng-bang hãy xét đó mà coi cái thế-lực của khách-trú mạnh mẽ là đường nào.

Những nhà thương-cổ Langsa ở trong thuộc-địa này cũng là ở bên Mâu-quốc thấy đều thấy cuộc yếu hê trong thương mao diệp đời nay, nên hiệp ý cùng nhau mà nài xin Chánh-Phủ Đại-Pháp phải lập luật cho rành rẽ về tàu buôn đặng gìn giữ quyền-lợi cho dân Đại-Pháp. Chánh-Phủ nghiên cứu cái vấn-đề ấy rất lâu, rồi đến ngày 21 Decembre 1911 mới ban hành một chi-đự mà định về lữ-luật. Trong chi-đự ngày 21 Decembre 1911 này có hai khoản rất trọng hệ: 1- Tàu buôn của Langsa thì người giúp việc dưới tàu phải dùng người Langsa nhiều hơn người ngoại-quốc mới được: 2- Tàu buôn mà đứng bộ theo bộ Langsa và được treo cờ Langsa thì người hàn trong hãng tàu ấy phải toàn là dân Langsa, hoặc ít nữa số dân Langsa hơn trên phần nửa mới được. Để biết lữ-luật buộc như vậy là buộc các Tàu buôn chạy đường biển: song theo luật ngày 19 Mars 1852 thì những tàu

chạy trong sông mà sông ấy chảy không ra biển, hoặc chảy qua sông khác rồi chảy thẳng ra biển: nhưn trong Nam-kỳ ta sông Saigon, sông Tiền-giang, và sông phân lợi trong cuộc làm ăn của họ. Vì vậy nên họ đồng lòng hiệp vốn mà lập hãng tàu khởi để chạy khắp củ g các nẻo sông rạch trong Nam-kỳ. Hiện nay đường nào cũng có tàu của khách-trú chở hàng và chở hành-khách. Tàu của họ đã nhiều chiếc, mà họ chẳng cần gì phải dọn dẹp sạch sẽ, chẳng cần gì phải kiểm đả-công giới, coi máy hay, chẳng cần chi phải tuàn lữ-luật của nhà-nước: hành-khách hoặc hàng-hóa có bao nhiêu cũng chở hết, đâu có chiêm thì phải An-nam nhưn chứ họ không có máy nào mà sợ.

Điều thứ 29 trong chi-đự ngày 21 Decembre 1911 đó, có định rằng chi-đự này mà bố cáo trong thuộc-địa nào hê đúng, một năm rồi thì phải thi hành.

Trong Đông-Dương ta đây thì chi-đự ấy đã ăn hành vào Đông-Dương Công-báo (Journal officiel de l'Indochine) ngày 32 Février 1912. Vạy theo phép thì phải thi hành chi-đự ấy kể từ ngày 22 Février 1913. Chánh-Phủ Đông-Dương đã có lo lần mà thi hành, nên trong năm 1912 có lập một lời nghị, định rõ ràng cách thi hành chi-đự ấy. Lời nghị ấy làm não rồi gọi về cho Thuộc-địa-bộ Thương-tor phê chuẩn. Chẳng hiểu tại Thuộc-địa-bộ vì mả nhiều việc này là tại vậy hãng tàu của khách-trú lại thế nhưn trở, mà những người của Chánh-Phủ Lang-

Dương làm não rồi đó, Thuộc-địa-bộ không phải để giấy đưa hoi cho đến năm 1913. Âu-châu mỗi ngày mà cũng chưa thì hành chi-đự ngày 21 Decembre 1911 được. Au tháng Novembre 1916 quan Tổng Đổng-Dương Toàn-quyền trong đó nhóm hội Thương-nghi-viện ngày 6-10 nói rằng: Chi-đự ngày 21 Decembre 1911 không có thi hành trong Đông-Dương này được. Hãng tàu Nam-vang (Messageries Fluviales) thấy chi-đự ấy hay hành thì có lòng mừng, vì nếu thi hành thì tàu khách-trú không được chạy nữa, hết lo ai cạnh tranh. Chẳng đé Chánh-Phủ Đông-Dương không chịu thi hành thì ngã lòng. Hãng ấy tinh muốn kêu nài, song trong lúc chiến-tranh kịch liệt, kêu kêu nài ra thì e lảm rợn cho Chánh-Phủ, nên phải dãn lòng mà để yem thêm việc ấy đến say.

Nay Âu-châu chiến cuộc bãi rồi, đầu đầu cũng lo sửa soạn mà quảng khai đường kinh-tế lý-tại. Ông quan-nam hưu-tri Bernard, là Đổng-lý hãng tàu Nam-vang (Messageries Fluviales) ở tại Kinh-đô Paris (bên Mâu-quốc) hôm ngày 6 Mars 1919 người có ra đợa Đông-Dương Công-Thương hội (Comité de commerce et de l'Industrie de l'Indochine) mà kêu nài, xin Chánh-phủ phải thi hành chi-đự ngày 21 Decembre 1914. Người nói rằng

Thuộc hút
hiệu
CÀ-LỘP

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hơn mua thường lăm.

(TRÁI ĐẤT)

Có một mình hãng DENIS FRÈRES có trừ mà thôi.

người cũng biết sự thì hành này có chỗ khác chỗ không khác, song việc này là việc lợi ích cho các hãng tàu buôn Lang-sa, vậy nên dầu có chỗ thế nào cũng phải ràng mà thì hành cho được. Bón-Báo chúng tôi lại nghe rằng lúc này Chánh-phủ Nam-kỳ đương nhóm một hội Phối-viên, có đủ người tri-thức, có các nhà đại-thương, đang lo bàn nghĩ về cuộc hàng-hải tương-lai trong xứ Đàng-Dương, nhất là xét coi có thế nào mà thì hành chi-du ngày 21 Décembre 1911 nơi Thuộc-địa này được hay không.

Đàng-bang đọc các lời chúng tôi mới tỏ trên đây thì rõ thấy hiện kiem Chánh-phủ và các nhà đại-thương đương trừu nghĩ lo lần về cái vấn-đề vận tải trong xứ ta là đường nào. Hễ chi-du ngày 21 Décembre 1911 nói trên đây mà thì hành, thì những tàu của khách-trú đương chạy trong sông rạch ta đây đều phải dẹp hết, hoặc phải bán hết lại cho bán Lang-sa. Đã biết hiện nay cuộc vận tải trong xứ Nam-kỳ này 45 gần trọn về tay khách-trú; nếu thì hành chi-du ấy thì chắc được kinh-tế trong nước ta phải lộn xộn một ít lâu. Còn khách-trú họ chiếm mới lợi lớn ấy đã lâu rồi, họ thường tưởng cuộc vận-tải chẳng ai mà dám đợc với họ cho được, nếu nay Chánh-phủ không cho tàu họ chạy nữa, họ mất một môi lợi lớn thì chắc sao họ cũng chẳng chịu thua. Có lẽ họ sẽ cậy Sĩ-thần của họ bên Paris kêu nài, hoặc cầm không cho tàu Lang-sa chạy trong nước của họ lại mà trừ.

Xét lại xưa nay khách-trú họ đến xứ Đàng-Dương này mà làm giàu, ấy là họ nhờ xử ta chứ chẳng phải xử ta nhờ họ chi đó. Nếu trong bọn họ mà người nào muốn chống cự, không chịu đồng tình thuận, thì Chánh-phủ đứng cho họ ở trước xử ta nữa. Vì như họ muốn để-chế (lây chày) hàng-hóa của ta theo như cách của họ để làm với Huế-kỳ năm nọ và đương tình làm với Nhật-Bổn lúc này thì Đại-Pháp và Đàng-Dương ta cũng chẳng thiệt hại chi đó mà lo, vì hàng-hóa của Đại-Pháp không bán cho Trung-quốc bao nhiêu, còn Trung-quốc thì cần mua hàng của các Đàng-Dương, nếu họ không mua thì ta bán cho Nhật-Bổn, cho Huế-kỳ, cho Gia-hoa (Java) ẽm chi mà thôi. Lụa là nhiều lãnh nếu họ không chờ qua

mà bán cho ta thì ta mua đó Bắc-kỳ mà dùng; nham, vàng-bạc, giấy tiền, và pháo, nếu họ không bán thì ta lại mua hết được một phần lớn-phủ vô ích; cam, hồng, quít bưởi-tàu, nếu họ không bán thì ta lại dùng đó xử ta. Ấy vậy, nếu khách-trú họ lấy-chạy với ta thì ta không có chỗ nào lo hết. Còn tàu Lang-sa đương chạy trong nước của họ thì chẳng mấy chiếc mà sơ. Hiện nay có ít chiếc chạy theo sông trong tỉnh Quảng-đông và nơi miền Thượng-Hải. Nếu khách-trú muốn trừ thủ không cho chạy nữa thì ta đem về Nam-kỳ mà chạy, nào dễ-mất lợi được sao.

Theo ý chúng tôi nghĩ thì chắc thế nào các nhà đại thương cũng hiệp với hãng tàu Nam-vang (Messageries Fluviales) mà xin Chánh-phủ thì hành chi-du ngày 21 Décembre 1911 chứ chẳng không. Vậy thì những người tri-thức, những đảng phái-hào trong xứ ta đây cũng nên thừa lấy dịp này, đồng tâm hiệp ý với nhau mà lo lần trước đi, đừng chờ ngày chi-du ấy thì hành thì xướng ra lập một Công-tý luân-thoán mà lãnh chở hàng-hóa và đưa hành-khách thế cho tàu hãng Hoa-Kiến; và hễ chi-du ấy mà thì hành thì tàu của khách-trú là dân ngoại-quốc chẳng những là không được treo cờ Đại-pháp mà thôi, mà hễ không được treo cờ Đại-Pháp thì tác nhiên không được thông hành trong các miền sông rạch Nam-kỳ ta nữa. Chớ chúng ta đây là dân trong Thuộc-địa của Đại-Pháp, thì chúng ta được treo cờ Đại-Pháp và thông hành vận tải cũng như người Pháp vậy. Ấy là một dịp may mắn cho chúng ta với hội đoàn-thể đảng kinh đình thương có mà tranh-cạnh mới lợi quyền, thì chẳng còn có dịp nào khác mà mong cho được nữa.

Gần đây, gần đây. Vậy nay bốn-bên chúng tôi xin cùng các đảng tri-thức trong Lục-châu rằng sức ra mà cố-động những trang phú-hộ hào-gia, hãy hiệp với nhau mà dự sáng một số bạc cho ta; rồi bốn-bên chúng tôi sẽ hiệp với các bạn đồng-nghiệp là các báo-quần Tây Nam và các đảng đại-thương-gia mà kêu nài cùng Chánh-

phủ, ước xin thì hành chi-du ngày 21 Décembre 1911 về cuộc hàng-tàu vận-tải như trong bài luận trên đây. Như chi-du ấy thì hành rồi, mà tư-bản ta đã có sông thì có lo chi là mới lợi cuộc vận-tải này, chẳng về tay ta. Xin các ông ráng lấy, ráng lấy.

N. C. M. B.

Nam-kỳ Thời-xự

Salgon

Gian giờ nguyên lai thiên bất dưng. — Có một bọm không biết ở đâu mà tới. Diên mạo đũa gian thấy đờ nghĩ gương mặt đả giáo giặc ngó trước đóm sau, đứng như sớ ai nom theo mình vậy. Lối 9 giờ ba mai ngày 28 Aout bọm ta (vị niệm Khách-trú đời một tấm giấy xàng Ten). Tru khách thấy người diên mạo coi hèn hạ mà sao có giấy bạc trên đờng, phát nghĩ, nên không đời. Rồi cho bọm ta lúc ấy có lính kính thấy, nên cứ nom theo hoài. Bọm ta đi lại chợ mới mua đồ ăn, miếng ngon vật lạ, mua vài mua hàng, trao cho vợ đi theo bưng vung rỏ, tinh dạm về đàng ăn uống theo, thấy cơ sự như thế thì phát nghĩ, bèn mới hết vợ chống bọm ta tới bốt đờn chuyện chơi nghĩ căng. Tới đó rồi, xét lưng bọm ta còn vài lá giấy xàng còn vợ bọm ta sờ đầu tóc xuống thì lời ra một tấm giấy « xàng » với ít tờ giấy trên đờng và Cholon (Route Stratégique) với lời xét nhà, thì gặp một cây súng với lời, máy bộ giấy « xàng » và vòng vàng nhiều lăm.

Vấn khi trước liêu có xén rằng nhà có súng sủa nên từ điệp này liên quyết xét kỹ càng mà xét lại quá không gặp; ai cũng thì coi; nhờ có ông W. đờng vách đờng cửa một chấp kể bằng súng sủa ở trên bệ của ai cũng nghĩ rằng súng sủa ở trên bệ của ai cũng nghĩ ít ngày mà chờ quan Tòa định án.

Tàu hãng Xi-mân (Ciment armé). — Hội đồng thuyền hiệu là « Sid Indochinoises de Constructions navales Saigon » mới đóng rồi mới chiếc tàu bằng xi-mân. Chiếc tàu này bé dài 82 thước, bề ngang 11 thước rưỡi, còn bề sâu 7 thước 46. Sức chở nổi 2 ngàn ba trăm tấn. Dưới tàu có lăm 29 cái phòng bộ hành nghi.

Chiếc tàu này có hai dăng máy, hai chũn vịt. Sức mỗi dăng máy là 640 ngựa (640 HP.). Còn chỗ chứa củi và than để chũm máy thì dùng 35 ngày đờng.

Chiếc tàu xi-mân này đóng đã hoàn thành rồi, hạ xuống sông hôm ngày 26 Aout 1919, trước mặt hàng viên quan cũng bức trước-giã Lang-sa và đờng đờn. (Xưa nay mắt ta từng thấy tàu bằng sắt bằng này, nay tai nghe tàu đờng bằng xi-mân ai cũng lấy làm lạ. Ở Hanoi thì đóng tàu chũn vịt về trên thành không, còn Saigon thì đóng tàu xi-mân, thật đời vãn-nhiệm cuộc kỹ nghệ rất nên tinh tấn !!)

Thật là quân sát nhơn. — Chiếc tàu « Batavia » lại Saigon có chở mấy ngàn nhơn-dông dân Tàu. Lúc này vào năm ở Saigon, thì bọn nhơn-công ấy đem đờ tạt trong trường đũa.

Ái thầy tướng của bọn ấy cũng kinh, võ lơn cao, vạm vỡ, gương mặt khác thường.

Hôm 25 Aout lính tuần có gặp một thầy bẻ chét giữa đờng; coi kỹ lại thì là dân Trung-quốc. Thân trần bán sát, ruột lòi, còn ít tai thì theo mất hết một cái; không rõ ai giết.

Chiều bữa ấy lính Chợ-lớn bắt đờng vài ba người nhơn-dông, xét trong mình thì không có chi bất, chừng xét tới người thứ ba, thì gặp trong túi nó có một cái khăn gói tròn lại. Lính lấy mở ra, chừng ấy thầy cái lỏ tai, ai cũng ngó sừng sốt. Bất nó dãn về-bóng hỏi ra thì nó khai nó giết tên nhơn-dông họ thay tại Saigon. Hỏi nó bởi cơ sao mà nó giết người ta như vậy, thì nó cứ lảm lảm.

Cũng bữa đó lại có một người nữa cũng là bọn nhơn-công đi chiếc « Batavia » bị bọn chúng nó bắt họng họ thấy tại vườn Bờ-rô.

Qua 23 Aout bọn chúng nó ăn chơi lại làng Chai-bur hay Giadinh, uống quá chén say sưa đánh lộn với nhau rồi giết một người trong bọn, đâm lòi ruột rồi cắt cổ chết họ, thấy lại đó.

Thật là quân giã-mang gớm ghiết !!

Cuộc đấu cầu. — Chiều chúa nhật 31 Aout 1919 tại sân sân kho xe lửa Đàng-Dương (Saigon) đứng năm giờ chiều, một cuộc chơi đấu cầu của hội số Tào-lác « Topo Sport » và Paul Bert Sport. Hai hội này mới gặp nhau lần thứ nhứt, song lần sự khôn khéo hòa nhã chơi nhau rất hiệp lòng, nhứt là hội Topo mới tạo lập mà cũng chạy, song bị hội Paul-Bert nhiều người quen giỏi nên trong giờ đấu Paul-Bert đả môn luôn luôn, hội M. Trọng và M. Giàu gạt thế phòng còn Saigon thì đóng tàu xi-mân, thật đời vãn-nhiệm cuộc kỹ nghệ rất nên tinh tấn !!)

Thật là quân sát nhơn. — Chiếc tàu « Batavia » lại Saigon có chở mấy ngàn nhơn-dông dân Tàu. Lúc này vào năm ở Saigon, thì bọn nhơn-công ấy đem đờ tạt trong trường đũa.

Ái thầy tướng của bọn ấy cũng kinh, võ lơn cao, vạm vỡ, gương mặt khác thường.

Hôm 25 Aout lính tuần có gặp một thầy bẻ chét giữa đờng; coi kỹ lại thì là dân Trung-quốc. Thân trần bán sát, ruột lòi, còn ít tai thì theo mất hết một cái; không rõ ai giết.

Trалуê

Hơ hồng nữa thôi? — Hồi trưa hôm qua, đang lúc trời mưa 4 đứa con trai của tên thợ Chín Thanh (thợ bạc) chừng 5, 6 tuổi, ra tắm nước mưa. Chừng tắm mưa rồi, thằng nhỏ xuống sông tắm nữa, rồi sẩy chơn về xuống sông uống nước mà chết.

Những người cổ con, rắn coi chừng cho lằm, nếu để hơ hồng, khi nó chết rồi, đầu khốc kể, cũng là vô ích.

Trốn đầu cho khỏi? — Tuần trước tôi đã tỏ rằng vợ bé tên Thọ-Ngo bỏ chồng mà trốn.

Lúc này đã bắt lại đàng rồi, có giải đến làng.

Chờ mẹ thì Kiêu ra lằm con đem về người trong bọn, đâm lòi ruột rồi cắt cổ chết họ, thấy lại đó.

Thật là quân giã-mang gớm ghiết !!

Vợ bé đi! Là vô nhứt! — Hai Q... người giàu có trọng, mà tánh ra vợ bé vô cùng!

Ông thì tuổi đã bốn mươi mà cưới vợ bé tuổi chừng vài chục.

Vợ lớn ông thấy vậy, sợ sự-nghiệp điều tang, nên cứ cá riêng cá tời với chồng hoài, chẳng giã. Sắm 4 chiếc ghế chài đi buôn lúa, đặng đem vụ Tiêu-Tinh theo; đi đặng đầu ít tháng, là vốn vài ngàn, rồi bán ghe, bán đất, theo vụ vợ bé mà ở.

Thiệt vợ bé nó ăn nhiều quá! Bất ruộng nó nuôi cũng tiêu, mà ghe chài nó nuôi cũng nát; vậy mà sao ông nào cũng ham vợ bé. Kỳ quá há!

Con bất hiếu — Thằng B... là 4 đứa bất hiếu quá chừng, bày lằm nó nhờ của phụ-ân mà lằm giàu, nay cha nó chết rồi; nó lại bỏ mẹ nó bù-lần, bù-lóc, còn nó thì cứ lo thờ mẹ nó mà thôi (uả quên, vợ nó, chớ không phải mẹ) còn mẹ ruột nó thì chịu nghèo nàn đời lành.

Than ôi! Bạo lằm con, mà ở với cha mẹ như thằng B... này vậy thì thà là lằm thỏ còn hơn, chớ lằm người như vậy thì đờng chẳng ràng cho uống đất.

Còn ham chống khách nữa thôi? — Một người Khách-trú, tục kêu là thầy Lã, bán hàng-xén và thuốc bắc, hiệu tiệm là T. H. X. Bả có vợ dân Tàu, mà qua đờ lại cưới vợ Annam nữa.

Hàng gạt vợ Annam, đem con về Tàu, rồi gởi thờ kêu vợ Tàu qua ở, đứi phứt vợ Annam.

Xong chưa? Còn ham chống khách nữa thôi?

Cũng là vợ Chọc nữa. — Chọc Kiêm-Sieu cũng là bán thuốc bắc và hàng-xén, mà cũng ở gần với chợ Lã này, trước khi có 1 người vợ Annam, sau kiếm thêm 1 nàng vợ bé nữa. (Cũng là Annam.)

Sau tình vợ bé này mới, ngộ hơn, nên lập thờ bô vợ lớn mà đi.

Bữa dịp, anh ta tính dọn hàng xuống ghe mà bán, để nhà cho vợ lớn coi, (phô mượn) anh ta dọn hết đồ đạc xuống ghe, rồi đi xử nào đâu mất; chỉ vợ lớn trông hoài không thấy về, phần thì không có tiền xài, lại thêm kiến hay cần bụng, nên về nhà cha mẹ mà ở. (Sao không về Tàu mà ở.)

Chợng chọc ôi! Là chàng chọc! !

Tiệm Annam

Chúng ta vẫn nhớ rằng tiệm cà-phê ở đường Hamelin số 32 là tiệm khởi đầu lập ra trước hết.

Nay có trụ đầu thuốc hút Langsa, đường và sửa bô hộp. Vậy mấy tiệm nhỏ mới lập, hãy đến đó si đó về mà bán.

Bên-báo xin nhắc cho anh em hay rằng, tại đường Krantz, từ mới đường Pellerin dài xuống tới đây phố gần nhà thơ giảng thép Saigon-Port, có ba tiệm cà-phê Khách-trú, chờ chưa có tiệm Annam; mà chỗ đường ấy mấy thấy đi làm việc cùng đồng; mà nhất là vận đồ lại đồng hơn nữa. Vậy như ai muốn bán cà-phê thì nên đến đó lập tiệm mà tranh thương với khách. Chớ đường nào đã có Annam lập tiệm rồi thì xin đừng có chen vào đó mà lập thêm, rồi thành ra Annam tranh cạnh với Annam; đều ấy là một đứn rất tệ và rất hại to trong nghề buôn bán đó.

LÒ THỊT CỦA ANNAM

Bên-báo mới nghe rằng M. Trương-văn-Sáu mới lập một lò thịt bò và một lò thịt heo tại đường Krantz nhà số 88. Mỗi

bữa cũng có đem thịt ra bán tại chợ mới Saigon. Vậy thì Annam ta, mấy ông này thấy cùng các đồng thương gia; xin hãy đứng đôi bên cho mình, có đi chợ thì phải tìm lại thịt của Annam mà mua, đừng mà giúp cho Annam ta phần chỉ cạnh tranh cùng ba chú khách.

Bên-báo chúng tôi rất mừng và rất kính khen M. Trương-văn-Sáu. Song Bên-báo cũng cần nhắc ao sao cho đồng-bào ta ra lập thêm năm mười lò thịt như M. Sáu vậy thì mới đủ cho thiên hạ dùng, vì Saigon dân số thì đông; một hai lò thịt, ở chưa đủ bán. Song anh em phải nhớ mà để tìm bán chứ cho to nơi trước thớt thịt của mình rằng: HANG THỊT CỦA ANNAM, cho người Annam để biết.

Hội đồng quản hạt

Bên-báo mới tiếp được một bức thư của Tòa Hội-đồng quản hạt cho hay rằng kỳ nhóm lễ thường niên ngày 3 Octobre 1919 tới đây.

A quên! Không biết hôm nay sáu ông Hội-đồng quản-hạt Annam ta, có nhớ mà dự thức giúp đồng-bào ta nong nê trong việc cạnh-tranh quyền-lợi trong lúc này hay không? Có khi các ngài cũng dễ lòng lo lắng với chúng ta lắm chớ; vì các ngài là tai mắt của dân, là não mà các ngài lại điếm nhiệm để vậy hay sao? Thôi, để coi!

Trung-quốc tân văn

VỤ ĐẮT SƠN-ĐÔNG

Nhật-Báo Huế-kỳ « New-york Times » có hàng về vụ đắt Sơn-đông rằng Chính-phủ Nhật-bản phải buộc mình mà ở cho vừa lòng các nước trong Hoàn-cầu này, nghĩa là phải từ đắt Sơn-đông lại cho Trung-quốc; vì khi trước Nhật-bản hứa chịu giao Sơn-đông lại cho Tàu lập tức, chớ chẳng phải chờ cho mẫu điều-ước trong bản 99 năm.

THƯỢNG-HẢI

Bọn học-sanh Trung-huê ở học bên Đức-quốc mà về, mới lập một trường Cao-đẳng-học đặng dạy hào chế thuốc. Trường này đã khai hôm ngày 1er Septembre 1919; có quan trưởng-y F. T. Kiang là người học-sanh ở Berlin khi trước, nay về cai quản trường mới này.

CAO-LY TOAN TỰ LẬP

Bọn Cao-ly phần loạn nay tính nhóm tại Thượng-hải đặng bán luân việc nước. Ông An-chi-bao là một đảng nhiệt thành hết lòng lo toan việc nước thì lập tại Thượng-hải một phòng nghị-viện. Ông ở Huế-kỳ mới về; ông có cho các hội Cao-ly ở Mãng-châu hay đặng gọi người đại-biểu đến dự nhóm tại phòng nghị-viện Cao-ly ở Thượng-hải.

Chánh-phủ Tàu không bằng lòng cho dân Cao-ly âm mưu với nhau ở trong địa phận Tàu; nên dạy người thám đo đặng ngấm đôn việc của dân Cao-ly đang tính làm đó.

Annam phải giúp nhau

Hôm rày ai mà chưa hay việc Annam tuyệt đường giao thiệp với mấy quán cà-phê của khách-trú, nay trường chẳng phải nói nhiều, song trong lòng chàng yên, vì e còn có người lời thôi mà để cho khách-trú nỡ cười chung cả xứ, cười Annam không đồng-đề, cười Annam gọi nói chớ chẳng gọi làm; nên phải tìm đôi lời thổ thổ: Và chẳng thương-quyến xử ta khách-trú đã nắm đặng trong tay, lúa thóc muốn mua giá nào tùy ý, hàng-hóa muốn bán giá bao nhiêu cũng đặng; lại còn cần gian lưỡng lự, bán buôn cho trả mà rút rìa dân ta, xắt lòi khinh khi, cho đến đến ăn uống chén bát chỗ ngồi, họ bán cho dân ta cũng chẳng cần sơ sạ, họ đã về phe bên hải, đầu ta có tức trí phần phờ đầu gi thì họ lại nói « Ăn thì ăn không ăn thì đi, » cái lời ấy đồng-hang có ai mà chưa từng nghe.

Đồng-hang ôi! ta hãy thương lấy nỗi đời họ là dường nào! mà họ lại đi đòi với dân ta như thế, thì ta lại cứ làm thinh mà chịu mãi vậy sao? Tay họ nắm cương lợi họ muốn dạy phía nào ta phải theo phía này, họ trở bên đồng ta phải theo bên đồng, trở tay phải theo tay, Bắc phải theo Bắc, chiều theo đã hết sức; mang nhục cũng lắm rồi.

Nay các môn điếm tâm buổi sáng họ cũng an quen cái thế mà kềm chế ta nữa, các báo cũng đã nói nhiều.

Vậy ai là người Annam đi phụ tình chung loại Annam, làm cho mích bụng đồng-hang mà chẳng kết giây đoàn-thể, hoặc đi đồng-tâm cụ thể, hoặc họ một phe, cho họ biết dân-khí là một chiét. Bơ ai ôi! Sà chỉ trừ miệng ăn miếng uống, việc chẳng phải khó gì, nếu làm không thành chuyện mà để cho người cười chế rắng họ ta không biết họ, không biết đoàn-thể, nói được làm không được. Ai có nhớ không: cái tiếng « Á-nam chày, không làm cái gì lạng, » thì họ làm nhục làm mãi!

Xin nghĩ lại: Vì đâu họ có cho ta ăn không đi nữa mà nặng nề một lời, thì nuốt cũng không vô; huống chi có tiền mua mà để cho người kềm chế nhục mạ, mà kềm chế nhục mạ đã nhiều năm chớ phải mới đây hay sao?

Việc này chẳng khó, mà khó cũng bởi lòng ta; chim khôn tránh bầy tránh gió, người khôn tránh tiếng hồ đồ mới khôn. Vậy ta phải tránh, tránh tiếng hồ chung, tránh người khi thì, tránh kẻ gạt lường.

Từ đây bắt cứ là môn chi hệ Annam có bán thì hãy rằng mà mua giúp lấy nhau, giúp thương-mại Annam cho mau thành, nói chung ta được về vang thì cùng đặng tiếng khen chung cả nước, chớ để cho người ăn đặng đồng tiền ta rồi trở lại kẻ này chế Annam đó, người kia thì Annam hư.

Ấy cũng bởi trong nghề buôn bán họ cường mà ta nhược, nếu ta biết tự-cường và thân ái thì khách-trú lẽ nào mà còn kềm chế khi thì ta nữa đặng; nếu ta chẳng giúp lấy nhau, đoàn-thể lấy nhau thì ai mà vào lo cho ta được.

Quốc-dân ôi! ta hãy thương lấy nỗi giống ta, hãy quyết kết chữ đồng tâm thì có đũa, chi mà làm không đặng.

NGUYỄN-ĐẠT học-trú lớp nhì, Nam-vang

Một gương đoàn thể

Tại Chợ-mới Trà-lược, có 1 người thợ bạc tên là Chin-Thanh, xướng ra hùn lập 1 tiệm bán cơm và đồ điếm-tâm; định mỗi phần hùn là ba đồng bạc (3 \$ 00).

Có 1 vị Cai-lông đường quyền ở tại đây, hùn vô năm chục đồng, mà tiếp von cho M. Thanh.

Đó! Thủy cai ở đây thì vậy, còn cai phó cũng các nơi thì sao?

Còn thợ bạc ở đây thì như thế, mà các thợ bạc mấy nơi ra thế nào?

Tiệm này đây, ít ngày nữa, sẽ có bán.

Khí sự bán rồi. — Hồi hôm này, M. Trương là chủ tiệm « Nam-hiệp-Lợi » bán hàng-xén lâu nay; mới mua đồ đạc, đặng sang này mở thêm 1 chỗ bán cà-phê nữa.

Bằng khen M. Trương

Hội người Annam! Hãy xúm lại tiệm M. Trương ăn uống.

Lại nghe nói rằng: Cũng tại đây, người ta muốn ra lập tiệm, đặng cạo heo mà bán nữa.

Le-Tuyêt-Hữu lai tin.

Làm vậy thì phải rồi, hễ ta muốn cạnh tranh với người, thì người buôn bán nghề chi ta phải buôn bán nghề ấy, rồi ta xúm lại mua giúp cho ta; được như vậy thì tác nhiên người phải nhẽ sáo cuốn gói.

Bi-Nguyễn

VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN

là một thứ rượu rất có danh tiếng hơn bốn chục năm nay.

Chòi nhỏ hơn lâu cao

Tại làng Mỹ-thanh-Trung, tổng Bình-nh, Quận Tam-Binh, thuộc hạt Vinh-lông.

Có bà Nguyễn-thị-Trình, tuổi đã 60, mà bà là người quá chồng, lại nhà nghèo khổ; bà ở với 1 đứn con trai, chỉ biết làm ăn, mai con cháu.

Còn đường, từ chợ mới, vô chợ cũ Trà-lược, chừng trên 2000 thước Lang-sa, những người đi đường, phần nhiều tới đó đã mệt-mỏi, hoặc khác nước.

Bà thấy vậy, động lòng nhơn của bà, nên bà cắt một cái chòi nhỏ, mức nước lòng trong-trẻo, sạch-sẽ, để sẵn đó mỗi ngày, đặng những kẻ đi đường có mệt-mỏi khác nước, ghé đó nghỉ-ngơi và uống nước.

Người nghèo nàn, cắt 1 cái chòi nhỏ, mà giúp ích cho nhơn-loại nhơn vậy, thì là đáng kính, đáng phục vô cùng!

Còn người giàu có, cừa rộng, lâu cao, mà cứ ôm thối ở độc thiên kỳ thần? hoải, thì cái lâu cao ấy, chẳng quý chi hơn cái chòi nhỏ này.

NGUYỄN-TRẦN-TRẦN Tailleur Anatomie Chợ-mới Trà-lược (Vinh-lông)

Lược về sấm sét

Mới đây tại làng Tân-thành, quận Cà-mau, tỉnh Ba-liêu, có hai anh em họ Trịnh, tuổi mới đôi mươi, đặng phất có ngoài đồng đặng lo cấy lúa, lúc ấy chừng 8 giờ ban mai, thỉnh linh trời đồng mưa, sét đánh chết cả hai. Đến buổi trưa, cha mẹ nó mới hay mà đi báo quan. Quan dạy làng khám nghiệm, thấy quả bị sét đánh mà chết, bèn dạy lính đem về mà chôn.

Thiên-hạ nhiều người còn tin dị đoan, thấy một lần sét đánh chết hai anh em ruột, đứng cách nhau tại ruộng chừng hai mươi thước, đều lấy làm lạ. Có kẻ

tưởng rằng số trời đã định cho nó như vậy là phải chết về nghiệp sét đánh, có lẽ lại nói sấm sét là gương của Tao-hóa để phạt kẻ làm đĩ, không kính trọng phật, không thảo cúng cha mẹ v... ỉ, đạo làm người, nên phải bị bắt đặc kỳ tử.

Song hồi ra thì cha mẹ họ Trịnh, nhà nghèo, thật thà, nhờ có hai đứa này là con lớn làm ruộng mà chi độ; ấy là việc nhân tiên, từ khi đến nọ trong làng, còn việc tiên nự của ỹ thì không rõ định.

Tôi tưởng máy Tao-hóa rất nên mưu nhiệm, họa phúc xây đến như là việc tinh cơ, làm cho con người ở đời khổ mà rõ cái cơ Trời định.

Trong sách Thái thượng cảm ứng có câu = Họa phúc vô môn, duy nhân triu, nghĩa là phạm việc lành dữ đến mình, đều bởi mình số hành mà trời đặt báo ứng, chứ chẳng có định trước. Thấy Mạnh-tử lại nói = Nhưĩ ai nhưĩ trác sự giá tiên định. Nghĩa là mọi việc chi con người làm, đều nhờ môn nhưĩ là một miệng ăn, một hợp nước uống, cũng có số trời định trước.

Lời Thánh hiền luận rất cao xa, chứ theo ý tưởng của tôi thì hai lời nói đây đều là hữu lý cả.

Như hai anh em họ Trịnh, thiên hạ trong xứ gọi là con nhà hiền lành, mà xây bị việc rủi ro như vậy, có lẽ ông bà chúng nó trước trước, có làm điều chi chẳng lành, nay tuy đã lâu đời rồi mà cái quả báo vẫn còn để lại cho con cháu phải chịu.

Người tin dị đoan còn tưởng là có Lôi-công (Thiên-lôi) cảm búa mà đánh người ta. Họ thuật rằng tại Bắc-kỳ có một cái chùa kia, thường năm trong làng, dân phải rên mà đem nạp bao nhiêu lưởi búa, để tạ chùa, rồi có quĩ thần thấu đi, để dùng mà đánh những người làm đĩ. Lại nói rằng những cái lưởi tầm sét tìm ra dưới đất, là lưởi búa đã dùng mà đánh người ta.

Chúng ta cho nên tin lời huyền hoặc như thế. Vì lưởi tầm sét là búa đã trên trời sa xuống, đã ấy xây vên trên không, chẳng biết bao nhiêu ực triệu, những đó nào xây gáo vồng trời đất, phải bị sức mạnh trái đất (như sức đó nam châm) rút mà sa xuống đất, vì vậy chúng

ta thường khi ban đêm trời tối thấy những sao xẹt rất là và có yên sáng là đó.

Trong sách Bát-vật luận rằng sét đánh là bởi khí gấn động mưa, hai vầng mây kéo động nhau, đều có lôi khí, nên mới có trời gấm, hoặc chớp nhá, còn như lôi khí nhiều thì có sấm sét đánh xuống mặt đất thường hay đánh chỗ cụm cây, hoặc chỗ nào cao hơn, mà rụi thì nhảm người ta. Nhờ có ông Franklin bày cây thả lôi, đã trên một trăm năm nay, cây ấy để trên nóc nhà, có dây thừng xuống dưới đất khi nào sét đánh xuống thì đó hoặc gần nhà đó, thì lôi khí đều thả theo dây ấy mà trở nên vô hại. Từ ấy sấm sét không có làm hại cho người là, chủ nhà nào có dùng cây thun lôi thì chẳng hề bị sét đánh.

Người Langsa cắt nhà lâu, thường có để cây thun lôi, còn người Annam giàu có, cũng có dùng rồi.

Luận cho kỳ, như sét đánh hai người ở dựa đồng chết một lượt, cũng nên gọi là sự rủi, chứ chẳng có số định trước.

Đã biết là mạng sẵn đánh trước, song con người ở đời trau dồi đức hạnh, thì cũng đổi rủi làm may, đều chẳng nhiều cũng là lý ấy thì chắc ỹ hơn tin dị đoan.

TRẦN-NGUỒN-GIA.

Theo như lời ông Trần-nguồn-Gia lấy Bắc-vật mà luận rằng: khi nào lôi-khí nhiều thì có sấm sét đánh xuống mặt đất, lại thường hay đánh mây chụ cụm cây, hoặc chỗ nào cao hơn.

Lời luận ấy có lý tin được; vì thuật nay tại xứ ta những người rui ro mà bị sét đánh thì phần đông thường hay bị ngoài ruộng ngoài đồng; đưng cây, đưng cây, hoặc phát cỏ chần trâu. Có nhiều khi sấm sét trời cũng bị sét đánh. Ấy là vì mây nơi đồng ruộng là chỗ trống trải, chẳng có cây cối chi cao hơn người hơn trâu, nên hề sét xẹt xuống thì ỹ nhiên phải đánh nhằm người nhằm trâu chẳng còn nghĩ ngờ chi nữa.

Lấy bằng có hai anh em nhà họ Trịnh bị sét đánh mà chết trong lúc đưng phát cỏ ngoài đồng, mới thuật trên đây, thì cũng đủ cho ta tin được.

Vậy hề ta muốn tránh cho khỏi sự rui ro sấm sét, thì trong lúc ta đang đi

lỡ ngoài đồng ngoài ruộng, hoặc chỗ nào trống trải mà có một mình ta cao hơn bất các vật khác, lại rồi gặp lúc trời đang động mưa sấm sét, ta phải nằm mốp cho sát đất thì là tự nhiên vô hại. Chớ nên ỹ rằng trốn cũ đời ta hay làm đoan làm phúc không lễ trời đi né đánh ta, rồi mà khinh khi sấm sét. Phải phòng lấy sự rui ro là đều cần nhưĩ.

BÀ-NGHỆM.

Vì nước Langsa Vì dân Annam

Tiệm hiệu THÁI BÌNH của người Annam lập tại Saigon, ngang nhà giấy xe lửa Saigon-Mytho, đưng Colonel Boutonnet, môn bài số 136, đã ba năm nay, có trữ BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ những vản, nho, xuyên, lành, (Soierie), ỹ được Langsa (Pharmacie) và đó tạp đưng Langsa như là bánh hộp cá hộp và rượu tây dữ thứ (Epicerie).

Rao trong lục châu như Annam ai muốn lập tiệm bán hàng, rượu tây hay là tiệm bán đồ Epicerie mà tranh thương cũng chi, thì viết thơ cho tiệm này mà thương nghị.

GIÁ BÁN RẺ LẠM

P.S. Tiệm này cũng chịu lãnh vụ giùm các thứ hàng hóa khác, bất kỳ là vật chi, cứ theo factors tính thêm 3%, hay là ít hơn, tùy theo nhiều ít, hay là không tính tiền huấ-hồng ấy, miễn là giúp người Annam được thì rất vui lòng.

MAI-VĂN-LƯỚC

AI muốn học?

Có một bà Đám còn tơ, có bằng cấp, dạy tiếng Langsa. dạy hát và dạy đờn.

Xin hãy do nơi nhà Madame Bardou 80 bis, rue Eryaud des Vergnes mà thương nghị.

TIỆM CƠM ANNAM

ĐỒ-VĂN-BÌNH, Propriétaire

Quảng cáo

Kính tỏ cùng chư-tôn quý khách liệt vị thân-hàng: bấy lâu tôi hằng để hơn một bữa là như đất Châu-thành Saigon Chợ-lớn là nơi địa-địa phiến-bà mà chẳng hề có một tiệm Cơm Annam chưng đưng thứ tự trang nghiêm đưng để cho hàng phố quý phong-lưu muốn đưng cơm Annam cho có chỗ cao-trung tinh khiết.

Vì vậy nên anh-em tôi là M. ĐỒ-VĂN-BÌNH ra sức chưng dọn ba căn lầu ba tầng, một căn làm tiệm cơm, hai căn làm phòng ngủ, đi rộng-rãi sạch-sẻ lại có lớp-lang phong thổ, trên dưới đều đưng đèn khí quạt máy, sáng láng mát mẽ cho vừa ỹ chư-tôn; và những đồ đưng trong nhà bằng đều những đồ tinh hảo. Lại rước nhiều người điếu vị đồ ăn Annam và đồ tây rất khéo, đưng làm đầu bếp.

Còn buổi sớm mai từ 5 giờ tới 8 có bốn café sữa và đủ thứ trà thượng phẩm, cùng các thức bánh điểm tâm.

Xin Lưu-châu chư-tôn sẵn lòng giúp ban đưng-bang: muốn đưng cơm Tây cơm Annam hoặc ở phòng, hoặc muốn đưng và chi, cũng là muốn đặc tiệc ăn một bát mơi người, đãi tại nhà hoặc chũng tại chũng tôi sẽ sẵn lòng làm theo ỹ chư-tôn. Ngày khai-trương là ngày 20 Septembre này. Vậy cúi xin chư-tôn quang có rất cảm hậu hân.

MÓN-BÀ: N° 31-33-35 RUE AMIRAL-COCHINET, SAIGON. GẦN CHỢ MỚI NGANG KHÁCH-LỮ NAM-DÔNG-LƯU.

ĐỒ-VĂN-BÌNH, PROPRIÉTAIRE

Đại-ly: LÊ-SUM Ancien Rédacteur du CÔNG-LUẬN-BIẾU.

GIẤY HIỆU LE NIL LA GIẦY TINH-ANH THƯƠNG HẠNG

Hồng cảm khách-sạng

Quai Magrandiere n° 26 Châu-thành Nam-vang

Mình cùng chư vị các nơi đưng rõ: Tiệm ngủ này mới lập ngày hằng tàu lớn Nam-vang; phòng rộng, có đèn khí, nước mát, có xe hơi đưa hành khách và chỗ bằng hóa đi Cao-vạt (Kampot) Hátien. Ai có bực tiễn gửi cho chủ khỏi lo mất.

GIÁ TIỀN PHÒNG

Hạng nhứt: 4 \$ 00 (nếu 2 người ở chung: 1 \$ 50—3 người 2 \$ 00)

Hạng nhì: 0 \$ 40—2 người: 0 \$ 60; 3 người: 0 \$ 25.

Có café bánh mì bán.

TÌU THUYẾT Trước-giá: HỒ-BIẾU-CHÁNH

AI LÀM ĐƯỢC

(Tiếp theo)

Đã biết ơn cậu mợ tôi nuôi tôi cho nay thì lớn mặt dẫu mà ép ược việc bư như vậy tôi lẽ nào mà chịu hay sao? Tôi cúi đầu lay cậu mợ tôi rồi tôi nói rằng: «Thưa cậu mợ» làm thân con gái có cái trình liết là trong, tuy nhà giàu nhà nghèo ỹ cũng vậy. Nay cậu mợ không thương ép ược tôi chuyển như vậy thật ừu chết tôi cũng không chịu.» Cậu mợ tôi nói tôi là con họ, nên đổi tôi không cho tôi ở nữa. May lúc ấy tôi bán mĩa tiền tằm để riêng đưng ba đống bạc. Bởi vậy khi cậu mợ tôi đổi, tôi xách gói ra khỏi nhà có bạc ỹ mà chi đưng.

Và theo ỹ tôi chưa đi đâu nên không biết về nào hết. Khi tôi ra khỏi nhà nhớ sự lợi năm ngoài chi từ Kiều ỹ người khi trước ở căn nhà cậu tôi, tôi nói với cậu rằng chỉ lấy anh sáu nhỏ đưng bán trên Saigon và chỉ rui tôi đi lều chơi. Bởi vậy tôi đi lều đây là quyết ỹ kiếm chi mà nương dựa chứ không quen với ai nữa hết. Hồi chiều này tôi đi xe lửa lên tới Chợ-lớn thấy bộ hành rừng rừng leo xuống, tôi tưởng là tới chỗ rồi, nên cũng xuống theo. Té ra hồi lại mới hay là Chợ-lớn. Tôi mõi leo lên xe lại, thì xe đã kéo chạy rồi, tôi không giám nhảy theo. Đoàn tôi mõi, hồi thăm lại xe lửa nhỏ mà ra Saigon kể may gặp chi đó.

Chi từ Kiều tôi quen chỗ cũng không phải bà con chi. Tôi cũng thế nên mới tình nương ngụ với chi.

Lúc ban đầu Bạch-Tuyết ỹ may và nói chuyện, Đến sau, chừng nghe Băng-Tâm thuật chuyện gian nan của mình

thì chi ta bỏ may, ngồi sưng đỏ mắt thì ngó Băng-Tâm không nháy, còn tai thì chảm chi mà nghe.

Khi Băng-Tâm nói dứt lời, Bạch-Tuyết vàng nắm tay Băng-Tâm mà nói rằng: «Con gái mà như có vậy thiệt là có. Than ôi! người trung trinh mà trời đất ỹ ghét ghen, còn kẻ hung bạo lại quĩ thần sao kiên nề. Bấy giờ tôi biết lánh ỹ có rồi, tôi coi có như chi em ruột của tôi vậy. Tôi đây cũng họa nạn đem cho, nên tôi nghe có nói phạn có tôi đem lòng thương có lung lăm.»

Chi từ Kiều mới đem hết tâm sự mà tỏ cho Băng-Tâm nghe, song quen nói anh Lý-trương-Khanh là người quen của chúng mình. Bạch-Tuyết nói hết chuyện mình rồi lại nói với Băng-Tâm rằng: «Nếu vậy chi từ Kiều thì có quen chứ cũng không phải là bà con chi. Theo ỹ tôi nghĩ chi là vợ người tám thương ỹ không phải là người tử tế. Nếu có kim mà nương ngụ với chi tôi ỹ không được

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tình những tướng mới đã hay mà lại vui, thú nầy Nam-kỳ chưa hề có.

Lịch về này đến xem chơi cho tiền khiêu.

Xe hơi cho mướn

Kính cùng liệt vị đặng hay: nay tôi sắm một cái xe hơi được chừng 5 chỗ ngồi để cho mướn, nếu chư quý-vị có cần dùng đi chơi, hay là có việc chi, xin hãy tưởng tình giúp nhau làm việc. Xe có để sẵn tại đường Espagne số 64 ngang trước Chợ-mới Saigon, bắt luôn là đi đó nào, chư quý vị muốn dùng xin đến đó thì có sẵn.

Cáo bạch

Kính cùng quý ông đặng rỏ: Đến ngày 15 Septembre 1919, Chúng tôi sẽ dùng xe hơi đưa hộ-hành từ Saigon đi Thủ Đức và trở lại, mỗi ngày hai chuyến:

- 1* Khi sự đi tại Saigon, ban mai..... 7 giờ. và ban chiều..... 4 giờ.
2* Khi sự đi tại Thudaumot, ban mai..... 8 giờ rưỡi. và ban chiều..... 2 giờ rưỡi.

GIÁ CÀ CHỖ NGỒI

- 1* Từ Saigon đi Thudaumot và trở lại cũng vậy: (Người Langsa)..... 0 \$ 70 (Người Bôn-quốc)..... 0 50
2* Từ Saigon đi Laitheut và trở lại cũng vậy: (Người Langsa)..... 0 40 (Người Bôn-quốc)..... 0 30

3* Từ Saigon đi Búng và trở lại cũng vậy: (Người Langsa)..... 0 60 (Người Bôn-quốc)..... 0 40
Còn những hàng-hóa mỗi thùng hay là gói nặng hơn 5 kilos phải chịu một cái rưỡi (0 \$ 15).

Vậy chúng tôi xin quý ông đỏi thanh người đồng-bang mà giúp bọn tôi trong lúc tàn-khwa việc nầy. Rất cảm ơn.

Le Directeur-propriétaire, JOSEPH HA-MINH-DUA, 60, Boulevard Charner, Saigon.

Trà tây trị bệnh cảm hay làm, tiệm Nhị-Thiên-Đường có bán.

hết. Chỉ bằng có ở lại đây làm chi em với tôi, kiếm áo quần may và với nhau, tôi tưởng cũng có lẽ dư tiền mà nuôi miệng được.

Bằng-Tâm nghe nói thì mừng hết sức và trả lời rằng:

« Chi đã có lòng thương tôi, cứu tôi khỏi làm thiên hạ, ơn ấy rất trọng. Nay tôi lại muốn cho tôi ở đây ơn ấy càng trọng hơn nữa. Song tôi xét lại phần tôi coi các nghề hèn từ hồi nhỏ đến bây giờ, nên việc thù tiểu và may tôi vụng về lắm. Nếu chỉ cho tôi ở đây thì tôi tính làm bán hoặc mua trâu gánh đi bán, chi nghĩ như vậy có được cũng chẳng ». Bạch Tuyết nói: « Như vậy cũng tốt; có còn mới chưa biết đường thì đi theo bà sáu mà bán ít ngày sẽ quen. Thời để sung tôi nói với bà sáu cho có ở ».

Bằng-Tâm lại nói « Tôi nhỏ hơn chi, vậy như chi có thương tôi thì kêu tôi bằng em thôi mà ». Bạch-Tuyết ngó Bằng-Tâm mà cười rồi chi em thấy trời đã khuya nên dẹp đèn mà ngủi.

18. — THA HƯƠNG NGỘ CỬU NHƠN.

Sáng ngày Bạch-Tuyết nói với bà sáu cho Bằng-Tâm ở. Bà sáu cũng bằng lòng. Bạch-Tuyết biết Bằng-Tâm không tiền làm vốn mà mua bán nên lấy đũa cho Bằng-Tâm mười đồng bạc. Bằng-Tâm nói nhiều nên lấy có bốn đồng mà thôi. Ngày ấy Bằng-Tâm ở nhà với Bạch-Tuyết mà nói chuyện. Qua ngày sau có ta đi theo bà sáu ra chợ mua thịt và lòng heo đem về nấu cháo rồi gánh theo bà mà bán. Mỗi bữa ăn làm như vậy, thì lời hoặc năm, hoặc ba các bạc. Bữa nào bà sáu bin hết cháo đầu trước thì bà đi theo đợi có ta bán hết rồi sẽ về một lượt. Còn bữa nào có ta bán cháo lòng hết trước thì cũng phải đi theo bà sáu chờ về một mình thì không biết đường.

Và lại Bằng-Tâm có sáo, da trắng, tóc dài, môi son, mày phụng, đi đứng yếu điệu, ăn nói điệu đàn, bởi vậy từ mấy thầy cho đến sắp du côn ai thấy mặt chi ta cũng đều ghẹo chọc. Bằng-Tâm nghĩ

phận gái coi hàng ra buôn bán làm ăn thì thường gặp nhiều việc hiểm trở gay go lắm. Ngày kia Bằng-Tâm nằm mà thở thò than với Bạch-Tuyết rằng:

« Em thấy chi ở nhà may và như vậy thật là em muốn hết sức. Ngặt em vụng về nghề ấy nên chẳng biết tính làm sao, phải dấn lòng đi mua gánh bán buôn, chứ nghề của em đây đều minh chin chiến tử tế cho may cũng mang tiếng » Bạch-Tuyết thấy nói động lòng, bèn biểu Bằng-Tâm ở nhà mình dạy cho mà may.

Bằng-Tâm tạ ơn và mừng rỏ hết sức. Từ ấy hai chi em ở nhà may mướn một tháng kim được chừng mười lăm mười tám đồng đủ mà xây dựng với nhau.

Hai chi em ở với nhau được bảy tám tháng bình an vô sự. Ngày nọ nhâm ngày là Chánh-Chung, hai chi em nghe Bà sáu đôn việc « Diêu-binh » vui lắm, nên mới đác nhau đi coi đặng giải buồn.

(Sưu sẽ tiếp theo)

TIỆM MAY CỦA M. HUYNH-CÔNG-PHÚ

92, Quai Belgique (Cầu Ông Lãnh) Saigon. — May quần áo Tây và Annam đủ kiểu. May mau và chặc. Đường kim mũi chỉ thật khéo. — Có bán hàng Tàu thượng Tại Gò-vấp và Cao-lãnh thật tốt giá rẻ. Nhứt là: Nhung Hàng, Ren, Lụa, Lụa và các thứ hàng nỏna, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiểu rất hươ-mỹ (mode élégante).

Kính mời quý ông qui bà con rảnh quá bước lại tiệm tôi may thử một lần thì rõ. Nay thỉnh.

Tiệm Tân-huê Vinh-phat của M. Nguyễn-hữu-Tân

134, 135 đường Colonel Boutequet Saigon. — Ngang gare xe lửa Mytho. Có may áo xiêm kiểu kim thời. Bán đồ hàng Tàu, gạo Bả-nào. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-dông-Huởng khách sạn

38 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. — Phòng vệ sạch sẽ, tiếp đãi tử tế. Có bán đồ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam theo kiểu kim thời rất khéo mà mau lại chặc.

Tiệm may và hớt tóc. hiệu Nam-Châu

104, Boulevard Bonnard Saigon. Hớt tóc Ki-lông làm. May áo Annam và áo Tây, áo kleeo, lại chặc, mà giá lại rẻ.

Tiệm Tân-Thành 64, Rue d'Espagne Saigon.

Có bán đồ đồ tạp hóa, đĩa bán ly chén. Đồ hộp, đồ gia-vi, đầu thơm, Xa-bông thơm; rượu Tây đủ thứ. — Hàng Tàu, hàng Bắc, hàng Tây. May đồ đủ thứ. Có trữ gạo và đồ hàng Annam thực-giá.

Nhà in J. VIET

59, Rue d'Ormay Saigon. In đủ kiểu đủ cách. Đóng sách rất khéo và đẹp. Có hàng đủ thứ thơ trường sách: bao thư giấy, mực, vân vân. In đủ để dùng chữ in, in 1000.

LỢI RAO

Nhà buôn nào muốn mua sỉ sảng vật annam (trà hột đường mỡ gà, đường thê, tiêu, nước mắm, vân vân) thì hãy ghé: 110 đến hỏ:

Nam kỳ thương mại kỹ nghệ hội

Saigon đường Catinat số 153-155, (trên nhà in Union)

thì hội sẽ trở lại. Không tốn tiền huê-lông và sở phí chi hết. Nghĩa-hội này lập ra mà cưu chớ quyền-lợi annam, giúp người thương mại và nghệ nghiệp của đồng bang. Có quan Toản-quyền đại thân ALBERT SARRAUT làm chánh đồng-lý danh dự. Có quan Nguyễn-soái Nam-kỳ làm phó đồng-lý danh dự.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯC-LONG

Tư Nguyễn-long-Thao ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phố sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thudaumot, có dùng dụng cụ bằng sắt dài một gô liên từ 1200 cho đến 2m30, bề ngang 0m30 cho đến 1m15; bằng sắt chế kiểu từ linh (long lân, qui, phụng), bằng lau cưa bằng 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và bằng sắt một đá, bằng tròn một có xây, chạng chạm tam lần từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy là tây, bằng rượu (table d'apercitif), bằng khách (table de salon), bằng bàn nguyệt, từ áo tron, từ áo kim đi thờ cha bèn liền thành thờ kiến về son thấy chắt có chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái dài, mặt dài, và có đủ thứ đồ tiện, những là chạng đèn, đài, hộp, khay, kệ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, bát thủy đầu làm bằng chất dày một, ch theo kiểu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một tiệm «gánh có bán đồ mỹ rượu và đồ danh mộc trứ ăn thứ tron đều có đủ.

Kính xin chư-tôn quý-khách liêu 31ep nhưu đư xin ghé lại tiệm thì muốn mua đồ làm sảng hoặc là đặt món chi chạng dọn trong nhà thì tôi sảng lung mau làm cho vừa ý quý ông.

NGUYỄN-LONG-THAO chủ xưởng kính chơ,

Nhà trường của Bà Le Guidec

Ở tại đường Amiral Page số 1 Ngang hông Nhà-Thờ Nhà-Nước SAIGON

Bà Le Guidec kính rao cho trong Lục Châu hay, như vị nào có con nều muốn cho lên Saigon ăn học, thì bà rỏ, sẵn lòng tiếp đãi, ăn nghỉ tại nhà trường của bà được hết.

Muôn học tại trường bà, thì bà sẽ lo dạy cho tới lớp thi bourse đặng về các trường Nhà-nước. Hoặc đi học các trường nào khác may là trường của Nhà-nước rồi về nhà trường của bà ăn nghỉ cũng được. Bà sẽ sẵn số tiền thúc con trẻ lo làm bài vở và học tập luôn. Chẳng hề để cuo chúng nó ham chơi mà mất ngày giờ.

Bà tính giá rẻ.

CÓ BÁN SI TẠI HANG LIM HONG BENG & Co

43. Quai de Belgique, 43
SAIGON

SEULS DÉPOSITAIRES
POUR L'INDOCHINE ET LE CAMBODGE

Thuộc điều kiện
"OLIVENTINA"
này mỗi gói 30
điều, mùi thơm
hơn hiệu khác
hút nó rất ngon
và chẳng hề khô
cổ, mà giá lại rẻ.

Có gởi bán nơi
tiệm hàng xén,
tiệm chà và cùng
Lục-tinh và Nam-
vương đều có trê-
bản, chừ qui-vị
có mua hãy nài
như kiểu này mới
là thuộc điều
thượng hạng.

TIỆM ANNAM-TRU ĐỒ
CỬA

M. Nguyễn-văn-Thượng

14, Rue Colombari - Saigon

Có bán các thứ đường,
Café.

Có đủ thứ thuốc vắn rỏi và chưa vắn, cũng
có bán thuốc Gò-vấp.

BÁN GIÁ RẺ HƠN HẾT

NGUYỄN-VĂN-THƯỢNG
Cần khởi.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng
đường Lào môn hải 99 và 101.

(Đài-hồ) Saigon

TRẦN-VĂN-BIỆT chủ tiệm

Kính lời chào quý khách đợc rõ: Tiệm
tôi có đóng đủ kiểu xe như là: Xe mai, xe hai
bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe
chờ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu,
bánh xe cao-su bằng cây giá-tỷ tiền tây chờ lại
cao-su dẹt để thay trong bánh, kiền đèn tây, đồ
bắt ké xe độc chiếc và xe song mã lạng da tây,
may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chấu
đạp hai tiếng, bình để thắp đèn khí đã theo xe,
son xe, — và sửa xe.

Củi xin quý khách có dịp đến Đài-hồ xin ghé
lại tiệm tôi một khi trước coi công việc của tôi
làm, sau có cần dùng món chi da thì mua giúp
lấy, người, thì tôi rất cảm ơn ha c. Còn chừ qui
khách ừ xa muốn gởi thư hỏi thăm món chi cũng
giả cớ tôi sẵn lòng trả đáp.

Còn tôi cũng có gởi bán những là đèn xe, bánh
cao-su giả-tỷ, đồ bắt ké da tây nơi tiệm Thi-
bình trước nhà giấy xe lửa Mỹ Saigon, tiệm Lục-
tinh-lâu số 84 đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-BIỆT cần khởi

TIỆM-AN-PHONG

Bán hàng Tàu và hàng Bắc
TẠI CHỢ CAO-LẠNH

Kính lời chào quý khách
đợc rõ: Tiệm tôi có bán hàng Tàu
hàng là vắn xuyên lãnh nhiều cũng là
nông ta kêu là hàng vườn, nhuộm đen
điện láng thật tốt không hề trở, tôi chế ở,
vì chăm tại Cao-lãnh tốt (giả rẽ) nên đồ
nhuộm đen của tôi tốt cao chám không
lết, đã nhuộm nhiều chám rất kỹ càng
gả rẽ hơn xứ khác, vì các xứ khác phải
mua chám tại xứ tôi giá rẻ, nên không
hề bị kiếp hàng đen của tôi, còn đồ hàng
lác tôi cũng đủ thứ, tôi lãnh tại Hà nội,
như qui khách muốn mua vật chi dùng,
xin gởi thư đến, tôi sẽ gởi lại liền, như
vị nào muốn mua nhiều mà bán tôi tính
giả thiệt nhẹ, như muốn tôi giả trước
tôi cũng trả lời liền, hàng tôi gởi contre-
remboursement.

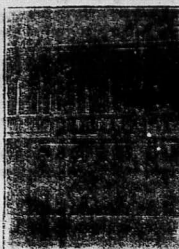
Đ. Lạc-lai, Nguyễn-xuân-Trước.
Cần khởi

TRIỆU-CƯƠNG

MỘT TIỆM MỚI TẠI CHOLON, SỐ 188, ĐƯỜNG MARINS

Một tiệm mới tại Saigon số 3 Đường Gallieni

TRÔNG RẰNG và THAY CON MẮT

Kính lời chào quý khách
chư qui-ông qui-bà đợc rõ
Nguyễn-tiệm tôi trông rằ-
ng đã mười năm rồi,
có BẢNG CẤP TỐT NGHIỆP

CỦA QUAN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, các
làm rất khéo- khéo và chắc chắn, lại dùng đồ thượng
hạng, chẳng hề đổi trả, vàng của tôi bạch đều mười
năm cũng còn sáng láng như mới vậy.

Nay tôi lập thêm một tiệm mới tại Saigon (15
Mars 1919) này khai trương) số 3, Boulevard Gallieni;
ngang gare xe lửa Saigon-Cholon (Đường trên) chừ-
mới Saigon; cũng có trông rằ-ng và bích rằ-ng giá thiệt
rẻ, cũng có bán các món khác thường dùng theo ý của

chư qui-vị, mỗi mỗi các cuộc trong sự mua bán của tiệm tôi thời giá cả đều thiệt
rẻ hơn các nơi khác chẳng sai. Vậy tôi kính mời chư qui-vị hãy thừa bước đến
tiệm tôi, tôi hết lòng trọng đãi. Chỉ như chừ qui-khách ở trong Lục-châu có cần
tặng món chi, xin chịu phiền viết thư cho tôi hay, tôi sẵn lòng gởi cách CONTRE
REMBOURSEMENT.

TRIỆU-CƯƠNG kính mời.

QUYNH-MY

NGUYỄN-NGỌC-CU

Số 20 Đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tằm, cám, trà-
hột, trà-lâu, thuốc hút cũng các vật dùng
khác.
Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rỏ-ng nước-mắm ở tỉnh
Bình-thuận; không bán nước-mắm làm
tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng
phố, gởi giấy, thì kẻ đem đến nhà chẳng
sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chừ nghỉ
sạch sẽ tử tế. Muốn dùng cơm thì bữa
ăn hay là muốn dùng cơm thàng cũng
đợc. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong thả
xin các ông ghé chơi một phen thì sẽ rỏ,

Cafe-Restaurant Taverne Française NAM-THUẬN-PHÁT

Lê-văn-Lê, successeur, ở tại Ngã-tứ,
đường Pellerin và đường Espagne gần
đình Xã-lây Saigon,

Kính chừ qui-ông đợc rõ: nhà
hàng bán cơm Tây hiệu là «Nam-thuận-
Phat» này, nay đã về phần tôi làm chủ
rồi, tôi mới tìm đợc người đầu bếp
đợc nấu nướng rất khéo rất ngon; nhưng
rẻ coi dọn ăn tôi cũng đợc đủ lễ nghi
để cho chư qui-ông phụng khi sai khiến;
củi xin chư qui-ông có dịp đến tôi là bạn
đồng-hang mà giúp nhau cho nên việc,
còn trong lục-châu chư quân-tử, có dịp chừ
liên đến Saigon, thoàn như chừ ông có
lòng chừn cớ, thì tôi cũng vui lòng tiếp
đãi và cảm tạ chẳng cùng.

Lê-văn-Lê cần khởi.

Bijouterie Saigonnaise TIỆM

Minh-thành-Hoà

BÁN ĐỒ NỮ TRANG

33, Rue Schroeder. - Saigon

Kính lời chào quý khách
đợc rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ
nữ-trang theo kiểu kim-thời, rất nên thời-
đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder
số 33. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ
nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy-bình
(Rue des Marins) số 184, tục danh là hàng
chào-mũi, nên tôi thường hiểu ý qui-bà
qui-có ưa dùng đồ nhẹ nhàn và hue-mỹ.

Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay
cũng nhờ ơn qui-bà chừn cớ cho người
đồng-hang nên việc tôi rất cảm ơn, ngày
nay mà trong lục-châu hiệp-hang, lập
tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy
làm vui mừng cho các ông và chừ xin
cho các ông cho mau thành ừ.

Nay kính

NGUYỄN-VĂN-LẠC đit Bấy-Khởi.

Tiệm Hiệp-thành

TẠI MYTHO

Kính chừn chư quân-tử trong tỉnh My-
tho và các tỉnh lân cận đợc hay, nay
tôi mới lập ra một tiệm, lấy hiệu là
«Hiệp-Thành» tại chợ Mytho, để làm Đại-
lý cho hiệu Liễn-Thành Chợ-lớn mà bán
các thứ nước-mắm Phan-thiết thiệt ngon,
và tiệm tôi cũng Đại-lý cho hai tiệm mọc
Lái-thiên của ông Nguyễn-long-Thảo và
ông Nguyễn-hiệp-Hòa mà bán đủ thứ
bàn, tủ, ghế, dĩa, bằng các danh mộc
như: gỗ, trúc và cẩm-lai, vắn vắn. Nước
mắm đã ngon, mà chừ bán cũng khéo.
Lục-châu đều nghe tiếng đã lâu. Củi xin
chư ông lấy lòng có dịp, đến giúp bạn
đồng-hang, thì tôi thàm cảm chẳng cùng.

Mytho Hiệp-Thành

Chủ-nhơn: T. VĂN-QUYỀN Cần khởi.

